

# ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:  
**Dr. STAUBER JÁNOS**

ARAD, ANUL 54. No. 177.  
1939. augusztus 8., kedd.

Redactor responsabil:  
**SZ. JAKAB GÉZA**

Proprietară: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938, Trib. Arad.

**Rydz Smigly tábornagy, a lengyel hadsereg főparancsnoka:**

## „Danzig Lengyelország tüdeje“

**Varsó egyre erősebb hangon utasítja vissza a jelenlegi helyzet megváltozásának még a gondolatát is**

**Nyilatkozatháboru és tárgyalások a világpolitika nagy kérdései körül**

Páris. (Rador.) Az Excelsior jelenti, hogy MAURA herceg a portugáliai Estorilból, ahol három évig tartózkodott. Burgosba utazott FRANCO tábornokhoz. A találkozón SUNER belügyminiszter és JORDANA külügyminiszter is jelen volt és hír szerint rajtuk kívül a német nagykövetség egyik magasrangú tisztviselője is.

FRANCO tábornok kijelentette volna MAURA hercegnek, hogy hajlandó a monarchiát Spanyolországban visszaállítani azzal a feltétellel, hogy ALFONZ volt királynak el kell ismernie a felfüggesztett nemzeti tanács fennhatóságát. Maúra herceg — folytatja a lap — azt válaszolta, hogy Alfonz király hajlandó bizonyos uralkodói jogokról lemondani, különösképpen a parlament

összehívásának és felosztatásának jogáról, de hozzátette, hogy csak akkor térne vissza Spanyolországba, ha a népszavazás a restauráció mellett dönt. Jordana tábornok kíván közvetíteni a két ellentétes álláspont között és végül azt javasolta, hogy Alfonz király mondjon le fia javára. Maúra herceg ismételtén közölte, hogy Don Juan infáns épp most van határozva, mint a korona jogainak biztosítására.

A találkozás pontos idejét senki sem tudja, de tény az, hogy másnap Franco tábornok kihirdette azt a rendeletet, amely szerint ő az állam legtöbb fele és csak az Istennek és a történelemnek tartozik felelősséggel.

### Rydz Smigly feltűnéstkelő beszéde

Varsóból jelentik: A lengyel légió megalakításának huszonötödik évfordulója alkalmával Krakkóban nagy katonai ünnepek folytak le, amelyek díszszemlével végződtek. Rydz Smigly, a lengyel hadsereg fővezére beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy

Lengyelország erős katonai hatalommá vált, amely készen áll arra, hogy jogait mindenki-vel szemben fegyverrel megvédje.

— Mindenki számára igazságos mértékkel kell mérni a jogot. Nincsen olyan jog, amely szerint az egyik fél számára csak valamit elvenni jelent, a másiknak pedig csak adni.

Mi minden kísérlettel szemben, mely akár közvetlenül, akár közvetett módon el akarja venni azt a mi a miénk, visszautasítással válaszolunk.

Büszkék vagyunk, hogy megértő barátaink akadnak, akik úgy érznek mint mi, akik úgy gondolkodnak, mint mi és akik — ha a megpróbáltatás ideje elérkezik — mellénk fognak állni.

Danzigra átvérve, Rydz Smigly kijelentette, hogy

az a kikötőváros Lengyelország tüdeje, amely nélkül lélegzeni és élni nem tud.

Lengyelország készen áll arra, hogy fegyverrel védekezzen. Ezután a gyűlés minden résztvevője esküt mondott, amelyben ünnepélyes fogadalmat tett, hogy Lengyelországot élete utolsó lehelletéig megvédi.

Varsóból jelentik: Rydz Smigly tábornagy, a lengyel hadsereg főparancsnoka Krakkóban elmondott beszédét az egész lengyel sajtó korcsakalkotónak mondja. Az egész nemzet érzéseit tolmácsolta akkor. — írják a lapok. — amiközben a tömegek előtt hangsúlyozta, hogy Lengyelország kész fegyverrel is megvédeni minden külső támadás ellen a határait és a nemzeti egységet.

Különben a lengyel közvélemény teljesen Rydz Smigly tábornagy vasárnapi beszédének hatása alatt áll. Valamennyi varsói lap első oldalán közli a beszéd szövegét és kiemeli, hogy a tábornagy az egész nemzet nevében szövegezte meg mondanivalóját. A Curier Po-

ranni utal arra a lelkes fogadtatásra, amelyben a tábornagy szavait részesítették és ez kifejezésre juttatta a lengyel nép határozott akaratát, hogy feltétel nélkül a vezér rendelkezésére áll. Hasonló szellemben írnak a többi varsói lapok is.

### Az angol és francia sajtó ünnepli a lengyel tábornagyot

Páris. (Rador.) Rydz Smigly marsall beszédével részletesen foglalkoztak a hétfőn megjelent lapok. A Petit Journal ezeket írja: Az elhangzott beszédből megállapítható, hogy a lengyel nép

### Angol csapatok szállják meg a Maginot-vonal egy részét

London. Az angol hadvezetőség utasítást adott, hogy egy nagyobb angol hadtest induljon azonnal Franciaországba. Az angol katonák a Maginot-vonal egy részét megszállják és átveszik a francia katonák helyét. Az intézkedés célja az, hogy az angol katonák is kivégyék részüket a Maginot-vonal védelmében és megszokják az ottartózkodást.

### Göring a német légihaderő értékéről

Dessau. Göring miniszterelnök tegnap meglátogatta a Junkers-repülőgépgyárat, majd beszédet intézett a tiszteletére felvonult nyolcezer munkáshoz.

— Ma ugyanazokat a hangokat halljuk a csatorna tulsó partiáról — mondotta a miniszterelnök — mint amelyeket egy évvel ezelőtt hangoztattak a német nép megfélemlítésére. Elsősorban Anglia szítja a háborút, hogy megismételje az 1914. évi drámát és hogy békét diktálhasson Németországnak, rosszabbat, mint a versaillesi béke volt. Azóta csak egy dolog változott meg alapvető módon, mégpedig az, hogy valamennyiünket az egység hálthatatlan lángja hevit, hogy megálljuk helyjünket és ezt az egységet semmiféle fenyegetéssel nem lehet megtörni. Ha azonban azt gondolják az angolok, hogy keresztelhetik utjainkat, akkor a béke megzavarásáért magukra kell vállalni a felelősséget. Azokat a fenyegetéseket, hogy Né-

metországot körülzáriák és kiéheztetik, lehetetlennek tartjuk. Ennek megakadályozásáról maga a német légi haderő gondoskodik és nagy gabonakészletünk, amelyet felhalmoztunk Németországban. Befejezésül csak annyit akarok mondani, hogy nagyon rosszul teszik, ha háborúval fenyegetőznek. Mi nem akarunk háborút, de ha ránk kényszerítik a harcot, vállaljuk és biztosítjuk jövőnk életlehetőségeit.

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

óriási tömegek vakon biznak a marsallban. Német részről nagy hiba volna abban reménykedni, hogy a lengyel ellenállás gyengülni fog és amiről szó sincs, hogy Lengyelországnak egyedül kell megvédeni magát.

A Figaroban Lucian Romier írt cikket a beszédrel kapcsolatban és megállapítja, hogy a marsall szavai rendkívül elhatározottak voltak és kitűnik belőlük, hogy minden előkészületet megtettek a háborus veszedelem elhárítására.

A Petit Parisien szerint a lengyel marsall beszédében leszögezte, hogy Danzig körül még nagy nehézségek várhatók, de Lengyelország nem hátrál meg a fenyegetések elől.

A L'Epoque azt írja, hogy Hitler kancellár van a sor, hogy válaszoljon. Mi azt kívánjuk — hangsúlyozza a lap, — hogy értse meg Rydz Smigly figyelmeztetését és hogy Németország ne kockáztassa meg a háboru kirobbantását.

A L'Ordreban Pertinax írt vezércikket és ebben megemlékezik arról, hogy az angol és francia közvélemény örömmel hagyta jóvá a Lengyelországgal kötött szövetséget. E két hatalmas ország lakossága most már tudja, hogy március 15-től kezdve nincsen olyan hatalom, amely megkísérelhetné a támadást, vagy a támadással való fenyegetést anélkül, hogy ellentámadásra találna.

Lengyelország danzigi jogainak aláaknázása nem részről a lengyel függetlenséget is fenyegeti. Lengyelország pedig nem Csehszlovákia és nem fogja függetlenségét feláldozni harc nélkül. A danzigi konfliktus nem gazdasági jelentőségű és nem faji kérdés. Arról van szó, hogy Németországnak tudomásul kell vennie, hogy a demokrácia hatalmak nem fogják tűrni az európai hegemoniára való törekvést.

Az angol lapok meglepéssel vetik tudomásul a marsall szilárd, de mérsékelt hangú beszédét annál is inkább, mert a multhéten már veszedelem kirobbanása fenyegetett Danzig miatt, azonban a helyzetet, ha ideiglenesen is sikerült megmenteni éppen Lengyelország határozott és mérsékelt magatartásával. A Times azt írja, hogy a helyzet rendkívül komoly és ilyen körülmények között Lengyelországnak fegyelmet magatartást, hidegvért és határozottságot kell tanúsítania, ami ki is tünt a krakkói ünnepek során.

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

Az amerikai lapok nagy elégtétellel írnak a szenzációs megújításról és megállapítják, hogy a Szovjetunió a legkedvezményezettebb

nezetnek kijáró gazdasági előnyöket élvezi csupán a szállításban korlátozók, mert évente mindössze 400 ezer tonna szén szállíthat.

A Szovjetunió a szerződés értelmében arra kötelezte magát, hogy minimálisan 40 millió dollár értékben vásároljon amerikai árut.

Néhány lap hangsúlyozza, hogy az amerikai—orosz szerződés megújításának komoly politikai jelentősége van, mert hiszen a meg-

újítás, mint két hatalmas nemzet jó kapcsolatainak egyik jele, nem sokkal a japán—amerikai szerződés felmondása után következett be.

A moszkvai szerződés aláírása tehát újabb intő jel Japán felé s Tokióban láthatják, hogy a sárga imperializmus két leghatalmasabb és legfélelmezbeteljesítő ellensége nagyon is könnyen összefoghat s máris a legjobb viszonyt tartja fenn.

## Előkészületek a moszkvai vezérkari tanácskozásokra

London. (Rador.) A Times diplomáciai szerkesztője azt írja, hogyha minden törvényszerűen történik, a francia és angol katonai misszió csütörtökön vagy pénteken érkezik Moszkvába. A két katonai küldöttség meg fogja kísérelni, hogy meggyorsítsa a politikai egyezmény létrejöttét. Londonban újabb táviratot szerkesztenek Moszkva számára abban a reményben, hogy Seeds angol nagykövetség végül is sikerüljön fog a „közvetett támadás”-ra vonatkozó meghatározást megtalálni és ez a három érdekelt hatalmat ki fogja elégíteni.

Az Excelsior vasárnap száma részleteket közöl a moszkvai tárgyalások anyagáról. A lap szerint három kérdés komplexum került megvitatásra.

1. A szovjetunió esetleges szexélynyvitása Lengyelországnak, Romániának és Görögországnak azon kötelezettség vállalás ellenértéképpen, amit Anglia és Franciaország a balti államokkal kapcsolatban vállalt.

2. A három nagyhatalom légihaderőjének együttműködését irányító megbeszélések.

3. A demokráta nagyhatalmak hajóhadának együttműködése.

A kérdéskomplexum megvitatása után a lengyel és román vezérkarok is meghívást kaptak a tárgyalásokra, mert szükségesnek mutatkozik, hogy ezek a vezérkarok is kifejtsek a magyar álláspontját.

London. Sir William Strang, az angol külügyi hivatal kelet-európai osztályának vezetője, aki heteken keresztül Moszkvában tartózkodott és résztvevett az angol és francia nagyköveteknek a szovjetkormány külügyi hivatalában folytatott tanácskozásaiban.

vasárnap becsulatógatást tett Molotov külügyi népbiztossnál és annak helyettesénél Potemkinnél, majd hétfőn elutazott Moszkvából.

A moszkvai angol és francia nagykövetek hétfőn délelőtt ismét hosszabb megbeszélést folytattak Molotov külügyi népbiztossal és úgy tudják, hogy ezen

a tanácskozáson már a vezérkari megbeszéléseket készítették elő.

Londonban úgy tudják, hogy a moszkvai vezérkari tanácskozások során a tengerészeti kérdések fő tárgya az lesz.

miként tud együttműködni a három szövetséges tengeri haderő a Balti- és Fekete-tengeren.

Remélik, hogy e tárgyalások során el tudják majd osztani a közvetett támadásokkal kapcsolatos szovjet aggodalmakat.

### Chamberlain üdül — Sztalin nem megy nyaralni

London. Chamberlain miniszterelnök vasárnap este üdülésre Skóciába utazott és valószínű, hogy onnan csak a hónap vége előtt tér vissza a fővárosba.

Moszkva. Sztalin orvosi tanácsok ellenére elhatározta, hogy ez évben nem utazik a Kaukázusban levő Gori üdülőhelyre, hanem az egész nyarat Moszkvában tölti, mert ott akar tenni a vezérkari megbeszélések alatt.

### Politikus-utazások és tanácskozások

Páris. A Havas jelentése szerint Ribbentrop külügyminiszter az olasz követtel megbeszéléseket folytatott. Valószínűnek látszik, hogy még

a közeljövőben a német külügyminiszter találkozik Ciano olasz külügyminiszterrel.

A párisi lapok jelentése szerint a két ország külügyminisztere az esetleges katonai együttműködést beszél meg, mivel

a jelenlegi helyzet szerint könnyen fegyveres összefűzésre is sor kerülhet.

Páris. Hore Belisha angol hadügyminisz-

ter rövid tartózkodásra Párisba utazott. Hír szerint nem folytat hivatalos tárgyalásokat a francia fővárosban.

Páris. Morgenthau, az Egyesült Államok pénzügyi államtitkára ma családjával együtt a Normandie gőzös fedélzetén a francia tengerpartra érkezett. Az államtitkár először van

## Macovei vasuti vezérigazgató meglátogatta a Kis Ilva—Dorna-Vatra közötti új vasutvonalat

Beiktatták hivatalába a CFR új helyettes vezérigazgatóját

Bucurestiből jelentik: Vasárnap délután iktatták be a központi vezérigazgatóságon a CFR új helyettes vezérigazgatóját, Sterie Enachescu ügyvédet. A beiktatási ünnepségen megjelent Macovel mérnök, a vasut vezérigazgatója, valamint több magasrangú CFR főtisztviselő is.

Különböen Macovel mérnök, a vasut vezérigazgatója augusztus 4-én és 5-én, közvetlen munkatársai kíséretében meglátogatta a Kis-Ilva—Dorna Vatra közötti vasutvonal építési munkálatait. Ez a vasutvonal lényegesen megkönnyíti az Erdély és Bukovina közötti közlekedést, amelyet

eddig igen nehezen és körülményesen lehetett lebonyolítani.

Ugyancsak ellátogatott a CFR vezérigazgatója a Visó felé vezető új vasutvonal munkálatainak színhelyére is.

Az itteni munkálatokat folytatják és még körülbelül 8 kilométeres távon kell új sineket lefektetni. Annak ellenére, hogy ezen a részen a terep igen nehéz, a munkálatokat öszre befejezik.

Ugyancsak szükség van két alagut furására is, valamint átjárók és hidak építésére.

### Péter János magyar képviselő tájékoztató nyilatkozata:

## Mindenkinek újra kell jelentkeznie az állampolgársági névsor pótkiegészítése alkalmával

Az eddig történt összeírások csak tájékoztató jelleggel szolgáltak és az új törvényben előírt igazoló iratok nem teljesen azonosak a legutóbb megkivánt okmányokkal — Folytatja munkáját a Magyar Népközösség a jelenlegi rendelkezések hatálya alól kimaradottak jogainak érvényesítésére

Az Aradi Közlöny temesvári tudósítója jelenti: Az állampolgársági nyilvántartásba való utólagos jelentkezésekkel és a népközösségi közbenjárás eredményével kapcsolatban Péter János Temes-tartomány magyar képviselője az alábbi nyilatkozatot adta:

— Az állampolgársági nyilvántartásba való utólagos jelentkezést megengedő új törvényrendelettel a romániai magyar kisebbség állampolgársági sérelmeinek jelentős része kedvező megoldást nyer, ami a Romániai Magyar Népközösség és a Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar osztálya céltudatos, kitartó munkájának az eredménye.

— A belügyminisztériumhoz beérkezett előzetes jelentkezési adatok szerint harmincnyolcezer családfő jelentkezett a félévkorlató összeírásoknál, ami becslés szerint százezer magyar lelket jelent az érdekelt családtagokkal együtt.

Ennyire tehető azoknak a száma, akik rendelkeznek olyan illetőségi bizonyítvánnyal, mely igazolja, hogy 1918. december 1-én a mai romániai területén megszerzett illetőségük volt.

Ezeknek ügye gyorsan és kedvezően elintéződik, ha a szükséges okmányokkal 1939. október 27-ig jelentkeznek ama város, vagy község előjáróságánál, ahol 1924. évben kellett volna őket felvenni az állampolgársági listába.

Figyelmeztetek minden érdekeltet, hogy a folyó év tavaszán és nyarán történt jelentkezések csak tájékoztató jellegűek voltak és éppen ezért mindenkinek most újra kell jelentkeznie okmányaival.

Tehát senki ne gondolja azt az érdekelték közül, hogy mivel az elmúlt hónapokban beadta már irásait, további lépések szükségtelenek. A törvény előírja, hogy külön kérvényben kell kérni a felvételt és

számos igazolást kell csatolni, amelyek nem teljesen azonosak a legutóbbi jelentkezéseknél bemutatott okmányokkal.

A városok és községek előjáróságai rövidesen közhírré teszik a pótlólagos jelentkezések módját és feltételeit.

## Beretvás és Sariós

Budapest, IV. Váci ucca 20.

### Fehérnemkészítők, nyakkendőkülönlegességek

a háboru óta Európában. A sajtótudósítók kérdéseire Morgenthau mindenféle felvilágosítást megtagadott és csupán annyit mondott, hogy egy hónapos szabadságát Dániában akarja eltölteni. A délutáni órákban a pénzügyi államtitkár családjával kíséretében továbbutazott Koppenhága felé.

Ha hárkinek a magyar érdekelték közül szak szerű felvilágosításra van szüksége forduljon a Ránsági Magyar Népközösség központi irodájához, amelynek szolgálata díjmentesen rendelkezésre áll a magyar Népközösség tagjainak.

Rendezetlen még azoknak a helyzete, akik nem tudnak 1918. december 1-i hatályu illetőségi bizonyítványt szerezni, valamint annak a nagyszámú csoportnak, mely tíz-tizenöt évvel ezelőtt tömegesen kért honosítást, de kérelmét nem juttatták el. E két csoport lélekszáma a bányászati tagozat véleménye szerint szintén kitesz százezer lelket. A magyar Népközösség és a Nemzeti Ujjászületés Front magyar parlamenti csoportja tagjainak a feladata lesz, hogy

a kormány jóindulatát öme lozónékül csoportok számára is kiharcolják és ügyük méltányos elintézését megfelelő intézkedésekkel lehetővé tegyék.

## A mărăsești-i oszta évfordulójának ünnepeivel

Bucuresti. Tegnap ünnepelték meg a mărăsești-i sikon a román hadsereg 1917. augusztus 6-iki győzelmes haditettének 22-ik évfordulóját. Az ünnepségen jelen voltak a Mărăsești-egyesület, a hadiönkéntesek és a háborus bajtársi szövetségek ligája, a volt frontarcosok, a tartalékos tisztek és altisztek szövetsége és nagyszámú közönség. Délután 2 órakor tábori mise volt a mărăsești-i hősök emlékére, majd Ciopron püspök hazafiai lelkesedéstől áthatott szavakkal ismertette a történelmi eseményt, méltatván a hősök önfeláldozását és cselekedetük súlyát. Ezután a következőket mondotta:

— Nem tudjuk, hogy mit hoz a Holnap, de készülünk fel lelkiileg a bekövetkező eseményekre, készülünk fel arra, hogy mindenkinek ismét teljesíteni kell kötelességét.

## Hozzávetőleges becslések szerint

## Nyolc-tízmillió lei kárt okozott az itéletidő Aradhegyalján

A pénzügyigazgatóság máris megkezdte a kárbecsléseket — Óvakodjunk a peronoszpora-veszedelemtől! — Barackát és környékét sújtotta legborzalmasabban a vihar és a jég

## Mindenkinek joga van adó-elengedésre, akinek 25 százaléknál nagyobb a kára!

Az ARADI KÖZLÖNY számolt be elsőnek arról az elemi csapásról, amely elpusztította Aradhegyalia egy részének szőlőtermését és rövid idő leforgása alatt tönkretette azt, amit dolgozók hónapok és évek veritékes munkája árán teremtek. Péntek délután vonult el az itéletidő a Hegyalia fölött, amikor szinte percek alatt gyűltek össze a fellegek és hullottak alá a nagyvonalú jégdarabok. Eső nem is követte ekkor a szörnyű elemi csapást, mely Radna felől, Kládovától Baracka felett a pálosi húszonnégyes megállóig tombolt. Ezen a mintegy 5—6 kilométer hosszúságú szakaszon végezte a legnagyobb pusztítást a jég, a felhők ezután mintegy irányt változtatva tovább száguldottak, azonban csökkent erővel egyre kisebb és kisebb károkat okoztak. Aki villamoson péntek délután a jégverte vidéken utazott — szemtanuk állítása szerint — azt látta, hogy szinte téli képet mutatott a táj, mindent ellepett a több centiméter magasan álló jég.

## A jégverés után — vizáradat!

Amikor a délutáni vihar okozta károkat csak úgy hozzávetőlegesen is próbálták megállapítani a kétségbeesett gazdák, újabb fellegek tornyosultak a súított vidék felett és a késő esti órákban hatalmas erejű zápor mosta végig a Hegyalját.

A hóvekről szédítő erővel zuhogott le az ár, magával senerve a jég által még megkímélt tőkékét és ez a vihar hatalmas áldozatot is követelt.

Egy gazdálkodó, aki a hegyről futva akart fedél alá jutni, az ár sodrába került és az ugynevezett Keresztvölgynél, a hegy oldalában összegyűltemlett folvóvá duzzadt patak és a vadvizek magukkal ragadták, úgy hogy az 54 éves Wolf Péter magatehetetlenül ott lelte halálát.

## A kár adóelengedést kapnak

Csak most kezd kibontakozni tulajdonképpen, hogy milyen hatalmas anyagi károkat okozott a pénteki itéletidő. Felhívásunk eredményeképpen az elemi csapás által súított gazdák

már a hétfői napon több kérvénnyel fordultak az aradi pénzügyigazgatósághoz, hogy éljenek azzal a törvényadta joggal, amely módot nyújt a hivatalos kárbecslés után történő adómentesítésre.

Mint köztudomású mindenki saját jófelfogott érdekében cselekszik, amikor kárát bejelenti, vagy kérvénnyel az aradi pénzügyigazgatóságnál vagy az illetékes községi előljáróságban, ottani adóhivatalnál kéri a kárbecslő bizottság kiszállását a hivatalos eljárás mielőbbi megindítása érdekében.

Az aradi mezőgazdasági kamara ugyan hivatalból megtette az intézkedéseket az általános kár felbecslésére, de a pénzügyigazgatóság is átlátva a helyzet rendkívüli komolyságát, már a mai napon úgy rendelkezett, hogy bizottságok keressék fel a kárvallott szőlőgazdákat.

A bizottságok tagjai a helyi hegybíró, a mezőgazdasági kamara megbízottja, a pénzügyi ellenőr, Ezeknek a hivatalos kiküldötteknek a gazda maga adja elő helyzetét és nem aszerint döntenek, hogy idén milyen termés volt, jó vagy rossz, hanem az általános kárt becsülik fel.

A kárbecslést és ennek folytán az adó elengedését mindazok kérhetik, akiknek legalább 25 százalékos kárjuk volt. A törvény ugyanis úgy rendelkezik, hogy már a 25 százaléknál nagyobb kár esetén is adómentességet kaphat a kárvallott gazda.

A törvény szerint a jövő évi adómentességet nyerveket el a károsult, tekintettel azonban a súlyos helyzetre valószínűleg intézkedés történik az idei adó elengedésére és csupán a minimális mezőgazdasági adó („impozitum agricole“) vonatkozásában alkalmazzák csupán a jövő évi adómentes-

séget. A mostani jégverés természetesen a jövő, sőt még három évre is kihatással lesz helyenként, ennek megállapítása azonban csak a következő esztendőkhöz történik meg, amikor a pénzügyigazgatóság kiküldötteinek a gazdálkodó bebizonyíthatja majd a mostani jégverés későbbi következményeit. A pénzügyigazgatóság tanácsára a szőlészeti szindikátus már el is járt a pénzügyminisztériumban, kérve a kár felbecslésének sürgősségét, úgy hogy remény van arra, hogy a legrövidebb időn belül elintéződnék a bizottságok jelentései.

## Ahol a legnagyobb a kár...

A tulajdonképpen károsodásról még mindig csak hozzávetőleges becslések vannak. Kétségtelenül megállapítható, hogy a legsúlyosabban érintett vidék

## Baracka és környéke. A jégkár itt 90 százalékosnak mondható.

Pálosnál, körülbelül a katolikus templomnál torpant meg a vihar, de erre felé 60—70 százalékos a kár a hozzáértők szerint. Ménesen már sokkal enyhébb a helyzet és itt mindössze 30 százaléknál van a jég pusztítását. Muszka-Magyaradon, Pankotán, egészen Dudigig még enyhébb károkról számolnak be a jelentések.

Összeg szerint a hegyaljai jégverés 8—10 millió lejnyi kárt okozott ami az összehozamot véve alant, az egész termésérték 4—5 százaléknak felel meg. Volt olyan terület, ahol egyetlen szőlőter 800.000 lei értékű szőlőt és egyéb gyümölcsöt pusztított el a jégverés.

A szőlőtermésen kívül komoly pusztítást végzett a jégverés az egyéb gyümölcsökben is, ahol különösen a szilva és a barack szenvedte meg az itéletidőt. Pálos—Baracka—Kládova vonalon szilva és almatermés hallatlan károkat szenvedett.

## Ispravnic Sever dr. felhívása

Id. Ispravnic Sever dr. szenátor, a szőlészeti szindikátus elnöke felhívja nyomatékosan a kárvallott gazdák figyelmét, hogy a jégpusztította szőlővidékeken minél hamarabb végezzék el a permetezés munkáját, ami 50 százalékos rágógálicoldattal történik, mert a sértett vesszőkbe ilyenkor beköltözik a peronoszpora és évek múlva is kihatással lesz a tőkékre.

Radnai jelentésünk arról számol be, hogy pénteken reggel 7 órakor kezd meg a helyszínrát a kárbecslő bizottság, amely Pálosról kiindulva Radnára halad.

Azokhoz mennek természetesen, akik kérvényeket már eljuttattak az illetékes hatóságokhoz. Az aradi pénzügyigazgatóság viszont azt közölte érdeklődésünkre, hogy a kárbecslés már meg is kezdődött egyes vidékeken.

## A nyitott sírgödörbe dobták az öngyilkos özvegyét a feldühödött rokonok

A rendőrség emelte ki a sírból a félig eltemetett, ajúlt asszonyt

Brassó. A katolikus temetőben felháborító esemény játszódott le. Geller Fülöp mechanikust néhány nappal ezelőtt lakásán felakasztva holtan találták meg és tegnap nagy részvét mellettemették el. A gyászszertartás befejezése után, amikor kezdték elföldelni a koporsót, az elhunyt rokonai rárohantak az özvegyre, bedobták a sírgödörbe és rálapátolták a földet. A lel-

kész nyomban rendőrséget hívott segítségül, a mely az elájult asszonyt kiszabadította a sírgödörből. Rendkívül súlyos állapotban nyomban kórházba szállították. A kihallgatás során a rokonok azt vallották, hogy Geller Fülöp az asszony hűtlensége miatt menekült a halálba és ezt akarták megbosszulni.

KNUT HAMSUN  
NYOLCVANÉVES

Kétségtelen, hogy a norvég irodalom fejlődött ki a legkésőbbben. A XIV. század végéig jórészt az izlandi, a XVIII. század végéig pedig a dán irodalommal esik egybe. Külön norvég nyelvet sem akartak ismerni. A hitvitás megakasztot-



ta Norvégiában is a katolikus múlt nagy hagyományából táplálkozó kultúra fejlődését, a dán hódítók pedig századokra elnyomták a norvég lélek fejlődésének lehetőségeit. A XVI. században a költészet népdalokra zsugorodott össze s elművelt a norvég tudományos és művészeti irodalom is. A XVII. században Peder Dass és Dorothea Engelbrektsdatter kissé nyers költészete jelzik az átmenetet a vallásos irodalomról a világi irodalomba.

Amikor 1814-ben Norvégia elvált Dániától, az irodalmi életbe is friss szellem lépett s a nemzeti gondolat és érzés mindinkább megerősödött. A század közénén lépett föl Ibsen, az újkor kissé keserű hangú, szkeptikus vezére, majd Björnson, a melegsívű, naturalista tendenciájú, művészi emberrajzokat adó nagy író. Ibsen a lírát is megszólaltatta s az átalakulás lázas kora jön el. Ebben az időszakban kancsolódik az irodalomba egy fiatal norvég író: Knut Hamsun, aki az Éhség ről olyan megrázó erejű könyvet írt, hogy a legelfogultabb kritikusok is felülik a feüket: ki ez az ember?

S fejszólva hallják, hogy a fiatal, alig 30 éves író már minden más fizikai foglalkozáson átvergődött és becsavarogta a fél világot, sőt Amerikát is. Volt kikötőmunkás, szakácsinas, raktárnok s más egyéb, aludt elhagyott ligetek bokrai alatt és kemény padokon. S amíg Amerika szerencsés urai dőzsöltek, ő éhezett. Így született meg az első regénye, amely lélekbenmarkoló erővel festette meg az éhezés fázisait. A könyvnek sikere volt. S ettől az időtől — a kilencvenes évek elejétől — egyre szélesedő skálán szólalt meg Knut Hamsun. Norvég volt, nyelvben, érzésben, gondolatvilágban, Gudbrandsdalban született, a norvég népművészet ősi fészkeben. A Lofotokban, a természet ölen nőtt fel, ott tanulta meg a természet szeretetét.

Néhány regényében szenvedelmes erővel lobban fel az életöröm után való vágy. Aztán lehiggad s a háboru végefelé, 1917-ben megírta az Anyaföld gyönyörű apotézisét, amely művészetnek kiteljesedését jelentette. Ezért a művéért megkapta az irodalmi Nobel-díjat is.

A világháboru után megformálja érdekes figuráját: Augustot, amely aztán Tersánszky J. Jenő Kakuk Marciájához és Tamási Aron Ábeljéhez szolgál irodalmi utmutatóul és mintául. August Knut Hamsun figurája, a világjáró, akt már-már mitikus magasságokba nő fel és sok mindenféle lelki káoszából igyekszik kivezetni embertársait.

A nagy norvég író augusztus 4-én volt 80 éves, de ma is teljes szellemi frissességben figyelt az élet folyását. Ma már nem igen ír, — de amit ötven éven át alkotott, az emberi kultúra számára örök emlékművé teszi a 80 éves Knut Hamsun nevével. (h.)

URANIA Tel.: 12—32. — Ma utoljára.

Kettős műsori legújabb számú kedvenc **Mickey Rooney** filmje:

I. „Hardy fiút szeretik a lányok“

II. **STAN és BRAN** legutolsó vigjátéka

„Ujjlé, a hegyekben nagyszerű“

5-től folytatódáson.

Holnap premier!

Francia világláger „Kételű ember“ Charles Vanel, Jules Bary, Susy Prim



# Nincs utánpótlás

## a kényszernyugdíjazás miatt távozó felekezeti tanárok és tanítók számára

Kolozsvárról jelentik: Beszámoltunk arról, hogy az új közigazgatási törvény alkalmazása súlyos helyzet elé állítja iskolafenntartó egyházainkat. A törvényrendelet 1938. augusztus 13-án jelent meg a hivatalos lapban és a törvény hatályát a nemzetnevelésügyi minisztérium 1939. május 19-én kelteztetett 84.340—1939. számú rendeletével a felekezeti iskolákra is kiterjeszti. A magánoktatásról szóló törvényben nincs megfelelő szakasz arra, hogy a magyar felekezeti iskolák tanerőit mikor kötelesek nyugdíjba menni, ezért a május 19-iki miniszteri rendelet az állami közoktatásról szóló törvény alkalmazását írja elő, melynek 5. szakasza szerint, a középiskolai tanárokat 35 évi szolgálat után, vagy 60. életévük betöltésekor hivatalból nyugdíjazni kell.

A tanítóknál a korhatár még esik, mert az elemi oktatásra vonatkozó 2885. számú rendelet-törvény 5. cikkelye szerint, a tanítókat 35 évi szolgálat után, vagy 57 éves korhatár betöltése után nyugdíjazni kell.

A tavaly hozott közigazgatási törvény alkalmazását, melyet múlt évre, a kisebbségi iskolafenntartó egyházak kérésére felfüggesztettek volt, haladéktalanul és visszavonhatatlanul kiterjesztik a kisebbségi iskolákra is, mert a nemzetnevelésügyi miniszter elutasította az újabb halasztási kéréseket. Ez a rendelkezés súlyosan érinti a magyar iskolafenntartó egyházakat, mert az új tanév kezdetén összesen 33 középiskolai tanárt és 52 tanítót kell nyugdíjazni, akiknek a nyugdíjintézetbe való felvétele nehéz megpróbáltatások elé állítja a nyugdíjpénztárakat. Másfelől, nagy nehézségekbe kerül a nyugdíjazott tanárok utánpótlása, mert a fiatal tanárjelöltek közül még nagyon kevésnek van meg a véglegesítő, úgynevezett „capacitate” vizsgálja.

### Mi a helyzet az unitáriusoknál?

Az ügyvel kapcsolatban megkérdeztük a kisebbségi egyházak képviselőit, akik a következő nyilatkozatot adták munkatársunknak:

— Nagyon nehéz a helyzet — mondotta dr. Mikó Lőrinc, az unitárius egyház titkára —, mert nekünk, a kevés lelket számláló unitárius egyháznak is négy tanárunkat és hét tanítónkat kell nyugdíjaznunk, akiknek az utánpótlásáról nehéz gondoskodnunk. A nyugdíjazandó tanárok a következők: Márkos Albert és Szentmártoni Kálmán a kolozsvári főgimnáziumból, dr. Szolga Ferenc és Nagy Lajos a székelykeresztúri gimnáziumból. A tanítók közül az alábbiakat kell nyugdíjazni: Patkfalvi Zsigmond, Nagy József, Útő Lajos Kolozsvár, Tóth József Alsószentmihály, Lófi Béla Szind, Török Elek Nyárádgálfalva és Fekete József Kisadorjáni tanítókat.

— Ezt a névsort véglegesnek kell tekinteni — mondja Mikó Lőrinc dr. — és egyházunk az augusztus 10-én tartandó tanácsgyűlésében fogja elhatározni hogy nyugdíjazásuk anyagi kérdését hogyan oldja meg.

### A katolikus egyháznál

még súlyosabb a helyzet — adja meg a felvilágosítást kérdésünkre dr. Jánossy Béla —, mert 11 tanárt és 22 felekezeti tanítót kell nyugdíjaznunk. Többször megpróbáltuk a nemzetnevelésügyi miniszternél közbenjárni és a rendelet-törvény visszavonására bírni, de minden kísérletünk eredménytelen maradt. A legnagyobb baj az, hogy a felekezeti középiskolai fiatal tanerők véglegesítő vizsgáztatására kilátásba helyezett bizottság még nem alakult meg s így az utánpótlásra szolgáló tanerőknek még nem sikerült megszerezni a tanári szék elfoglalására feljogosító „capacitate” vizsgát.

A katolikus gimnáziumoktól a következő tanárokat kell nyugdíjazni: Kolozsvári Silye Béla igazgató, dr. Király Henrik, Kollár Gusztáv a brassói liceumtól; Király Gáspár, Reithoffer Jenő a gyulafehérvári liceumtól; Zsögön Zoltán marosvásárhelyi tanítóképző-intézeti tanár; Marti Lajos marosvásárhelyi főgimnáziumi, Frölich Ottó székelyudvarhelyi és Schenker Lajos kolozsvári főgimnáziumi tanár; és Dutsák János, Visegrádi Lajos kegyesrendi tanárokat.

### A református egyháznál

Is súlyos gondokat okoz a rendelet-törvény végrehajtása — mondotta dr. Illés Gyula tanügyi előadó tanácsos, mert az erdélyi egyházkerületnél 14

tanárt és 21 tanítót, a királyhágómelléki egyháznál pedig 4 tanárt és 12 tanítót kell valószínűleg nyugdíjaztatni.

— Még nem látunk teljesen tisztán — folytatta nyilatkozatát dr. Illés Gyula tanügyi előadó — s még nem tudjuk, kik lesznek azok, akik beleesnek a nyugdíjazási kategóriákba, mert mindent megpróbálunk, hogy egyes, nélkülözhetetlen tanerőink számára, amilyenek Nagy Endre és Végh Samu igazgatók, ideiglenes továbbszolgáltatási engedélyt szerezzünk. A helyzetet végső kialakulása szerint, valószínűleg Deák István kolozsvári főgimnáziumi tanárt, Binderné Sós Amália leánygimnáziumi tanárnőt, 1 nagyenyedi, 4 vásárhelyi, 2 zilahi, 2 sepsiszentgyörgyi és 3 székelyudvarhelyi tanárt kell nyugdíjazni.

— Egyházkerületünk — fejezte be nyilatkozatát dr. Illés Gyula — mindent megtesz, hogy új tanerőkkel pótolja a régiek helyét és megfelelő alapokat létesítsen a nyugdíjazandó tanárok és tanítók illetményeinek fedezésére.

## Ralea Mihail munkaügyi miniszter váratlan látogatása az aradi munkásjóléti intézményekben

Részletesen megismerlőtte a betegpénztár helyiségeit, felülvizsgálta a munkaügyi felügyelőség ügymenetét, majd Nagyszébenbe autózott kíséretével együtt

Vasárnap este váratlanul Aradra érkezett Ralea Mihail munkaügyi miniszter, Visoian miniszteri üumi vezérigazgató és Stoianovici kabinetigazgató társaságában. A miniszter hatalmas turagépocsin érkezett Temesvár felől és társaságában a vezérigazgató és kabinetigazgatóján kívül itt volt felesége és egy másik hölgy-hozzá tartozója is. A miniszter és kísérete a Központi-szállóban szállt meg, majd este a Dacia-kerthelyiségében vacsorázott. Itt már a munkaügyi minisztert, akinek érkezéséről a hatóságoknak nem volt tudomása, többen felismerték, amikor társaságával együtt, vacsora után eltávozott a helyiségből.

Ralea Mihail miniszter váratlan látogatása tulajdonképpen egy felülvizsgálati körut rövid állomásának volt tulajdonítható és hétfőn a kora reggeli órákban már magához kérte Pacuraru Octavian munkafelügyelőt, akivel együtt első útja a munkafelügyelőségre vezetett. A miniszter közvetlen modorban elbeszélgetett a tisztviselőkkel, felülvizsgálta a munkafelügyelőség ügymenetét és miután mindent a legnagyobb rendben talált, megelégedését fejezte ki a látottak felett.

A munkafelügyelőségről Pacuraru Octa-

vian munkafelügyelő a betegpénztárba kalauzolta a magas vendéget, akinek megjelenése itt is váratlanul hatott. A miniszter elvegyült a betegpénztár pénztárnál ügyes-bajos dolgukat intézők között és érdeklődött, hogy megelégedettek-e az ügykezeléssel és nincse-e valami panaszuk. Miután mindenkitől kielégítő választ kapott, tovább folytatta ellenőrző útját és a betegpénztár épülfelében lévő új palotáját látogatta meg. Itt a munka előrehaladásával nem volt megelégedve Ralea Mihail és kijelentette, hogy az építkezés tempóját gyorsítani kell, hogy őszre ebben az új hállékban működhesen tovább a betegpénztár. Megtekintette a miniszter ezután az épülő tanoncotthont és kijelentette, hogy ennek őszi felavatásán személyesen megjelenik majd.

Utját folytatva, a régi tanonciskolát, majd a régi betegpénztár épületét szemlélte meg a Carol-köruton. Intézkedett, hogy ezt a helyiséget alakítsák át és hozzák rendbe, majd a munkafelügyelő társaságában a Marospartra sétált ki s megnézte Aradnak ezt a szép sétányát. Ralea Mihail munkaügyi miniszter és társasága délelőtt 11 órakor távozott el Aradról autón Nagyszében felé, ahol folytatja ellenőrző körútját.

### A Daily Express írja:

# „Megoldották a danzigi kérdést”

## Németország birtokában van a szabadváros

London. Greiser, a danzigi szenátus elnöke, kijelentette a Daily Express munkatársa előtt, hogy nem hisz egy Németország és Lengyelország közötti háború lehetőségében.

A lap hozzáfűzi, hogy a kérdést már háború nélkül megoldották, mert a szabadváros Németország birtokában van. Ezután már csak a vámközösség kikialtása van hátra. A danzigi szenátus elnöke — írja a Daily Express — kijelentette, hogy rövidesen erre is sor kerül.

A Havas londoni levelezője jelenti: Egyes politikai személyiségek a danzigi válság kiéléződését várják. Ezt a feltevést arra alapozzák, hogy Varsó szombat estig választ kért a szabadváros szenátusától ama lengyel jegyzékre, amely a lengyel vámtisztviselőknek állásaikba való azonnali visszahelyezését követeli. Ugyan abban a jegyzékben Varsó felhívta a danzigi szenátus figyelmét azokra a súlyos bonyodal-

makra, amelyek a Danzig és a német birodalom közötti vámhatár megszüntetésével járna.

Angol körök szerint a Varsó által adott rövid határidő Rydz-Smigly kívánsága volt.

A lengyel távirati iroda a következő hivatalos jelentést adta ki:

A danzigi szenátustól jegyzék érkezett a lengyel kormányhoz, amelyben a szenátus közli, hogy augusztus 6-ától kezdve távolítsák el a lengyel vámtisztviselőket. A lengyel kormány danzigi megbízottja révén érélyesen válaszolt és felvilágosítást kért az eltávolított lengyel vámtisztviselők ügyében.

Corso, nyitott tető. 5. 7.15. 9.30 órákor.  
A francia filmgyártás buszkosága: **YVONNE PRINTEMPS**,  
„Adrienne Lecouvreur”  
címtű filmben. PARAMOUNT-HIRADO

# Mit kell tudni a „katonai zónák” lakosságának?

Megjelent a zóna-törvény végrehajtási utasítása — Külön új fényképes igazolványok szükségessége — Az ingatlanforgalom és a letelepedések új szabályozása, a kincstár külön elővételi és bérleti jogosultsága

Bucuresti. A Monitorul Oficial augusztus harmadiki számában megjelent a katonai zónák létesítésére vonatkozó törvény végrehajtási utasítása, valamint a zónák kijelöléséről szóló királyi dekrétum. A végrehajtási utasítás sok olyan rendelkezést tartalmaz, amely a legmesszebbmenő módon érdekli különösen a határmenti lakosságot. Mint ismeretes, a törvény három zónát állapított meg és pedig az ugynevezett erősítési övöt, a katonai érdekű övöt és a tulajdonképpeni határzónát. A végrehajtási utasítás hatodik szakasza arról intézkedik, hogy mindazok, akiknek a nyilvánosságra nem hozott, de a terepen láthatóan jelzett erősítési zónákban beépített, vagy beépítetlen földbirtokuk van, erről értesítést kapnak. A 12-ik szakasz szerint

addig is, amíg a törvényes kisajátítási formák elkészülnek az ilyen ingatlanok tulajdonosait, vagy bérletit azok évi jövedelmével kártalaníthatják, ha nem használhatják a szóbanforgó ingatlant.

A katonai zónákban fekvő, de nem kisajátított ingatlanok — a 13-ik szakasz értelmében — ugyan

## Külön igazolványok kellenek a katonai zónákban

A 16-ik szakasz értelmében az erősítési zónákba emberok és járművek csak különleges engedélyvel birtokában léphetnek be. Ezeket az engedélyeket a hadügyminisztérium erősítési igazgatósága, vagy az általa meghatalmazott katonai hatóság állítja ki. A katonai érdekű és határzónákba való belépésre érvényes engedélyeket a hadtestparancsnokság állítja ki. Az engedélyben feltüntetik, hogy melyik zónának milyen részére szól, mennyi időre és milyen célra adták ki. Ezzel kapcsolatban a 17-ik szakasz kimondja, hogy

a három katonai zónában lakó emberek, akik a 15-ik életévüket betöltötték, kötelesek maguknál hordani a saját fényképes engedélyüket, amellyel igazolhatják a katonai zónákban való jelenlétüket. Külön engedély helyett a katonai zónák lakói a rendes „Bulletin de Populatie” (személyazonossági) igazolványt is használhatják, amelyet mindenki köteles hszerezni, aki a végrehajtási utasítás megjelenése napjáig telepedett le a katonai zónák területén. A katonai hatóság ezekre a személyazonossági igazolványokra ellenőrző szárazpecsétet alkalmazza.

A falvakban a személyazonossági igazolványokat a jegyző állítja ki és adja ki a csendőrség közreműködésével, míg a szárazbélvegzőt a megveszék helyen működő katonai helyőrség megbízottjai alkalmazzák rájuk. A városokban a rendőrség állítja ki a személyazonossági bizonyítványokat s a szárazbélvegzőt ugyancsak a megveszék helyen katonai helyőrségének megbízottjai alkalmazzák rájuk.

### Engedélyhez kötik az új letelepedéseket

Augusztus harmadiktól kezdve a katonai zónákban senki sem telepedhetik le külön engedély nélkül. A végrehajtási utasítás 18-ik szakasza erről úgy intézkedik, hogy

a letelepedési engedélyeket a hadtestparancsnok adja ki egy külön bizottság véleményezése alapján.

A bizottságnak tagja a hadtestparancsnokság vezérkari főnöke, mint elnök, továbbá az illetékes ítéletábrának az igazságügyminisztérium által kinevezett tagja, a kerületi rendőrfelügyelő, a csendőrségi felügyelő és a hadtestparancsnokságok mellé létesített különleges hivatal vezetője.

Ugyanez a bizottság dönt szótöbbséggel olyan esetekben is, amikor valakit, aki a katonai zónák területén lakik

elköltözésre köteleznek ottan.

### Hogyan lehet építkezni és ingatlanokat eladni?

A végrehajtási utasítás 21-ik szakasza értelmében a hadügyi és légügyi minisztériumnak joga van arra, hogy az erősítési és a katonai érdekű zónákban bármilyen munkálatok elvégzését elrendelje, mint például talajgyengítést, ásásokat, épületek, utak, átjárók és faültetvények

csak a törvény és a végrehajtási utasítás rendelkezései alá esnek.

A végrehajtási utasítás 14-ik szakasza arról intézkedik, hogy a katonai zónákban belül a nemzetvédelmi, vagy légügyi minisztérium rendelettel megtilthat bármilyen földfeletti, vagy földalatti építkezést, erdőfásítást, faültetést, vagy magasra nőző termények (tengeri, citrom, stb.) vetését, erdők letarolását, talajjavítást, csatornázást, lecsapolást, vízvezeték, villanyvezeték, stb. létesítését, táviró felszerelését, rádiókészülékek bevezetését

és általában bármilyen közlelési s továbbítási eszköz tartását, bányák, vagy más földalatti természeti kincsek kitermelését, azonkívül megtilthatja, hogy bárki gyalog, vagy járművel akármilyen módon megközelítse ezeket a zónákat. A nagyvezérkar külön szabályzatot fog készíteni arról, hogy ezeken a területeken milyen építkezési, vagy közmunkálatokat lehet és milyen feltételek mellett engedélyezni. Minden ilyen munkára kérvényt kell majd beadni, amelyeket az illetékes hadtestparancsnokság fog elbírálni.

megsemmisítését. Az ezekben a zónákban levő ingatlanok tulajdonosai kötelesek katonai célokra átengedni a szükséges területeket évi kártalanítás ellenében, melynek összegét az illetékes törvényszék állapítja meg. Ez a kártalanítás nem haladhatja meg a szóbanforgó terület jövedelmét, amint az adóhivatali nyilvántartásban szerepel. A katonai munkálatokra és a kártalanításokra vonatkozó eljárást a nemzetvédelmi és légügyi minisztérium a belügyminisztériummal együtt állapítja meg. Ha valaki el akarja adni a katonai zónákban fekvő ingatlanát, az állam elővételi jogát a két hadügyi minisztérium fogja gyakorolni, még olyan esetekben is, ahol különben a földművelésügyi minisztériumok van általános elővételi joga. Az eladási szándékot és feltételeket az ingatlan tulajdonosa köteles hivatalos formában közölni a nemzetvédelmi és légügyi minisztériumokkal, amelyek három hónapon belül nyilatkozhatnak, hogy megveszik-e, illetve igényt tartanak-e az eladó ingatlanra. Ugyanez az eljárás kötelező a katonai zónákban levő ingatlanok bérbeadásánál is.

A katonai zónák területén fekvő ingatlanokat tehát sem eladni, sem bérbe, vagy használatba adni nem lehet a nemzetvédelmi és légügyi minisztériumok hozzájárulása nélkül.

amiről a tulajdonos hivatalos bizonylatot fog kapni. A bizonylat nélkül semmiféle ilyen ügylet nem érvényes a hatóságok előtt.

A 28-ik szakasz arról intézkedik, hogy az esetenként kijelölt 100—150 méteres körzetben, a mely határos valamely hadianyagokat előállító gyár, ipartelep, vagy üzem területével, minden terület kisajátítható katonai célokra. Ezekben a körzetekben nem szabad építkezni és nem szabad fákat ültetni. Adott esetekben a hadügyi és légügyi minisztérium engedélyt adhat fák ültetésére, ha azt katonai célokra lehet felhasználni. A hadianyag előállításával foglalkozó gyárak, üzemek és telepek területének határától számított 250 méteres körzetben tilos bármilyen más gyárat, üzemet, ipartelep, takarmányraktárt, tüzelőanyag-raktárt, vagy gyúlékony anyagok részére raktárt létesíteni. Ugyanez a tilalom vonatkozik a fegyverraktárak, lőszerraktárak, vagyis légügyi anyagraktárak, az állami tüzelőanyag-raktárak és takarmányraktárak területével szomszédos körzetekre is 250 méter távolságig. A 32-ik szakasz értelmében folyékony tüzelőanyagok (petroleum, benzín, stb.) részére ezentúl csak földalatti raktárakat szabad építeni.

Külön fejezet foglalkozik a légügyi rendelkezésekkel, amelyek közül a polgári személyeket csak az érdekeli, hogy

minisztériumi határozattal bármilyen rétet vagy vizet ki lehet jelölni légi kikötő céljaira.

A földművelésügyi minisztérium fog felügyelni arra, hogy ezeknek a területeknek és vizeknek a használatával ne tegyék alkalmatlanná azokat légi kikötők, illetve repülőgép-leszállások céljaira.

1860

óta

élvezzük tisztelt vevőink bizalmát.

## KOZMA KALAP

vezet divatban, minőségben

**FINOM URIDIVAT**

külföldi világmárkák

**BUDAPEST, V.I., Károly körú 3**

### Büntető rendelkezések

A végrehajtási utasítás ötödik fejezete a büntetéseket sorolja fel. Eszerint azokat, akik a katonai zónákba való belépésre, vagy az ott lakással kapcsolatos, továbbá az esetleges katonai átalakításokra és építkezésekre vonatkozó rendelkezések ellen vétének, 1—2 évi fogházzal és 10—500 ezer lei pénzbírságra ítélik. A katonai zónákba való belépésre és az ottlakásra kiadott engedélyek körüli kihágásoknál a fennálló törvényeket alkalmazzák, de a bírság 100 ezer leig emelkedhet. Azt, aki engedély nélkül rádiókészüléket vezet be, 1—5 évi terjedő fogházzal sújtják. A törvényben felsorolt megszorítások alá eső építkezések és egyéb munkálatok engedély nélkül való megváltoztatását egy hónaptól egy évig terjedő fogházzal vagy 1000 leitől 200 ezer leig terjedő pénzbírsággal büntetik, azonkívül ezeket az építkezéseket lerombolják a tulajdonos költségére, minden kártalanítás nélkül. De ugyanilyen büntetés alá esik az a vállalkozó is, aki az ilyen engedély nélküli munkákat elvégzi, megszünteti, vagy módosítja és ezenfelül még el is tiltják a foglalkozásától egytől tíz évig terjedő időre. Azokat a közhivatalnokokat, akik tiltott munkákra engedélyt adnak ki, két hónaptól öt évig terjedő fogházzal, vagy 10 ezertől 200 ezer leig terjedő bírsággal sújtják.

Az 54-ik szakaszban a végrehajtási utasítás arról intézkedik, hogy 30 napon belül mindazok a személyek, akik katonai zónákban laknak, vagy ott ingatlanuk vannak, jelentkezni kötelesek a nemzetvédelmi, vagy légügyi minisztérium illetékes szerveinél, hogy megkapják a zónákban való tartózkodásukhoz szükséges engedélyeket.

A Hivatalos Lapnak ugyanez a száma közli a határzóna és a katonai érdekű zóna elhatároló leírását is.

### A Scotland Yard elfogta az angol repülőterek terveinek tolvaját

London. Jelentették, hogy egy londoni utcán vesztelő gépkocsiból ellopták az angol repülőterek tervrajzait, amelyek külföldi hatalmak esetleg nagy hasznát vehetik. A Scotland Yard detektívei a tolvajt letartóztatták.

### A segesvári Magyar Kaszinó nevére írják át a Petőfi-emlékmű ingatlanát

Kolozsvárról jelentik: A közelmúltban a Magyar Népközösség gróf Teleki Ádám és dr. Bartha Ignác útján közbenjárt, hogy a segesvári Magyar Kaszinó nevére írják a fehér-egyházi síkon levő Petőfi, illetve honvédek-emlékmű ingatlanait. A marostartományi királyi helytartósághoz megérkezett az utasítás, hogy a segesvári Magyar Kaszinó vezetőségével kezdjék meg a tárgyalásokat és kössék meg a szerződést az emléktérlet tulajdonjogára nézve.

Ez a megegyezés a napokban valószínűleg létrejön. Amint a tulajdonjogot a Magyar Kaszinó nevére írják, a helyreállítás munkája is azonnal megkezdődik.

FORUM filmszínház.

Telefon: 20—10.

Ma utoljára két szenzációs film egy műsorban:

I. Hercegnő és az inasa  
Fred Astaire és Joan Fontaine-val.

II. Mr. Moto

Gyilkosság a Ringben

Peter Lorre-val.

Előadások: 3, 5, 7, 15 ós 9,30-ko.

Következő műsor: AZT TESSZEM AMI JOL ESİK, IRENE DUNNE-val.



ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 le || Negyedévre 210 le  
Félévre . . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Új beszélőgép

Newyork. Philadelphiában, a Franklin Institute leg utóbbi ülésén szenzációs gépet mutattak be, amely világnyos billentyűk leltésére tökéletesen utánozza az emberi beszédet. A gép nagyobb lörögphöz hasonlít, azaz a különbséggel, hogy különböző csavarok és erősitő szerkezetek láthatók rajta, akár csak a rádió. A billentyűk mozgására a géppel összekötött hangszóróból jönnek az ember beszédéhez tökéletes hangszóló hangok. A találmány a Bell Telefon Társaság laboratóriumában született meg. A kutatók voltaképpen egészen más találmányon dolgoztak amelynek sokkal nagyobb a jelentősége, de amelyet egyelőre még gondosan titkolnak.

A gépezet lényegében ugyanazon az elveken alapul, mint az emberi beszéd. A szó szoros értelmében „beszélő” gép, amelynek feltalálóját a „Voder” nevet adták, két-két villamos vacuumsóvet használ. Amelyek közül az egyik sziszegő, a másik pedig bugó hangot ad. A hangokat a gép „torkában” a billentyűk segítségével megfelelően keverik és így azután tíz szűrőbe kerülnek. A kezelő ügyességétől függ, hogy a csöveket és a szűrőket milyen ügyesen alkalmazza, hogy a sziszegő és bugó hangokból érthető beszéd váljék-e. Mint ahogy a gyerekek is évekre van szüksége, míg megtanul beszélni, a Voder kezelőnek is legalább más fél év kell ahhoz, hogy a gépet érthetően tudja kezelni. E pillanathban még Amerikában nincs tökéletes kezelő, mert különösen az „l”-betű körül van baj. A legjobb kezelők be fogják mutatni az új gépet a newyorki és sanfranciskói vilákiállításán.

— IDŐJÓSLAT. Változó felhőzet, gyenge északnyugati szél, a hőmérséklet némi csökkenése várható. Erdélyben és a hegyek között esőzés lehetséges.

— ZÜRICH TÖZSDEZÁRLAT: Páris 11.72 és háromnegyed, London 20.72 és háromnegyed, Newyork 44.75, Brüsszel 75.25, Milánó 23.30, Amszterdam 236, Berlin 177.70, Szófia 540, Prága 15.17 és fél, Varsó 83.40, Belgrád 10.00, Bucarest 3.25.

— Előkelő vendégek Temesváron. Temesvárról jelentik: Vasárnap váratlanul Temesvárra érkezett Cornăteanu földművelésügyi miniszter és ugyancsak Temesvárot tartózkodott Mocsonyi Antal miniszter. királyi fővadászmester is Baran Coriolan dr. államtitkár pedig már szombat este érkezett meg. A földművelésügyi miniszter kíséretében voltak Saulescu államtitkár, N. Saulescu, a vadászati ügyek vezérigazgatója és Rafiroiu Remus. a Mocsonyi-féle birtokok intézője. A miniszterek meglátogatták a vadásziskolát és a királyi fácántenyészetet a Vadászerdőben. majd Cornăteanu földművelésügyi miniszter Csákovára utazott, ahol az ottani földműves iskolát látogatta meg. Cornăteanu földművelésügyi miniszter még vasárnap este elutazott Temesvárról, míg Baran Coriolan dr. államtitkár hétfőn reggel autójával a fővárosba utazott.

— A kenti hercegi pár Blédben. Belgrádból jelentik: A kenti hercegi pár Pál régensherceg vendégeként Jugoszláviába érkezett. Vasárnap Blédet és környékét tekintették meg.

— Angliába érkezett a francia haditengerészet vezérkari főnöke. Londonból jelentik: A francia haditengerészet vezérkari főnöke tegnap Angliába érkezett. A francia vezérkari főnök résztvesz az angol hadgyakorlatokon.

— Sziam is csatlakozik a kommunista-ellenes egyezményhez. Londonból jelentik: Lapjelentések arról számolnak be, hogy Sziam hír szerint csatlakozni kíván a kommunistaellenes egyezményhez.

— Jugoszláv hadihajók Bráilában. Bráilából jelentik: A bráilai kikötőbe tegnap két jugoszláv hajó érkezett, amelyek 1600 csehországi zsidó menekültet szállítanak.

— Megnyílt az angol-amerikai légiforgalom. Londonból jelentik: Szombaton elindult Newyorkba az angol-amerikai légiforgalom első menetrendszerinti repülőgépe. A repülőgép az ir partok mentén vágott neki az Atlanti Óceánnak és Ujfundland felé folytatta útját. Az ut 3600 kilométert tesz ki és a repülőgép 34 óra alatt teszi meg. Az utasszállító repülőgépet az angol hadsereg egy bombavető gépe kíséri, amely bizonyos távolságban üzemanyaggal fogja ellátni.

— Harc az ir terroristák ellen. Londonból jelentik: Hétfőn reggel 35 ir származású egyént állítottak elő, akiket azzal vádolnak, hogy résztvettek a vasárnap este Londonban rendezett tüntetéseken és azt kiabálták: „Éljen az ir köztársasági hadsereg!”

— NELSON EDDY — LAPTULAJDONOS. Hollywoodból jelentik: Kevesen tudják, hogy Nelson Eddy, a világhírű filmszínész, aki a Hearst-lapok egyikénél riportereskedett mielőtt a filmhez került volna, ezidőszereint laptulajdonos — Hollywoodban. A lap keveset foglalkozik politikával, annál részletesebben találja fel a hollywoodi pletykákat. Nelson Eddy maga már nem igen írogat cikkeket, mert a filmezés nagyon lekötötte, ha szabad ideje van, inkább a nyomdát keresi fel a a lap technikai szerkesztése körül tevékenykedik.

— Micaela Catargi asszony kitüntetése. Királyi dekrétummal a Straja Tării IV-ik osztályú érdemrendjét adományozták Micaela Catargi asszonynak a propagandaügyi miniszteriumban.

— A sajtó- és propagandaügyi miniszterium külföldi vendége. Az ismert emberbarát, Sherwood Eddie vezetésével amerikai előkelőségekből álló látogatócsoport érkezett kedden Bucarestbe. A férfiakból és nőkből álló 35 tagú csoport pár napig Bucarestben maradt és tanulmányozni fogja az ország gazdasági és társadalmi helyzetét. Látogatást tettek a sajtó- és propagandaügyi miniszteriumban, ahol román filmeket mutattak be előttük. Az amerikai vendégek meglátogatták azután a munkaügyi miniszteriumot, a társadalmi szolgálat muzeumát és a munka és jövedék kiállítását. Ugyanabban az időben fogadta a sajtó- és propagandaügyi miniszterium a „Les Aiglons” francia egyetem diákcsoportját is. A francia főiskolások a bukaresti kolostorokat tekintették meg és később Erdély, Oltenia, Dobruzza festői vidékeit látogatták meg.

— Irén, Emma, Erzsébet — Németalföld hercegnője... Amszterdamból jelentik: Julianna hercegnő kisleánya a keresztiségben az Irén, Emma, Erzsébet neveket kapta.

— Újabb merénylet Mexikóban. Mexikóból jelentik: Bolívar Sierra ezredes ellen tegnap reggel merényletet követtek el. Bolívar Sierra állapota igen súlyos és az orvosok aggódnak életéért.

DIANA

faradt testet frissíti!

— Nyugdíjítetés a CFR pénztáránál. A Soc. Gen. a Pensionarilor de CFR, filiála Arad értesíti azokat az összes CFR-nyugdíjasokat, akik a CFR-pénztárhoz tartoznak, hogy az 1939 augusztus havi nyugdíjhoz a következő napokon folyósítják: Augusztus 10-én csütörtökön a volt Csanádi-nyugdíjasok, délelőtt 8 órától 1 óráig és délután 4-től 7-ig, az 1-es számtól a 210-ig. Augusztus 11-én pénteken a CFR-nyugdíjasok délelőtt 8-tól 1-ig és délután 4-től 7-ig az 1-ső számtól a 250-ig Augusztus 12-én szombaton a CFR-nyugdíjasok délelőtt 8-tól 1-ig a 250. számtól az 530. számig. Ekkor jelentkeznek az elmaradtak is. A pénztár délután zárva.

— Magyar tanár előadása Iorga szabadegyetemén. Válenii de Munte, Iorga professor, királyi tanácsos válenii de munte-i szabadegyetemén érdekes előadást tartott Pálffy Endre, a nagyenyedi Bethlen-kollégium tanára. Előadásában Móricz Zsigmond és Rebreanu Liviu író: munkássága között vont párhuzamot. A tárgyat alaposan ismerő, jó stílusú előadást nagy rokonszenvvel fogadta a szabadegyetem népes hallgatósága.

— Hitler-, Göring-szobor kerül Massaryk és Benes prágai szobra helyére. Prágából jelentik: A cseh protektorátus főkörmányzója tegnap elrendelte, hogy a prágai Massaryk és Benes emlékműveket le kell bontatni. A helyükre Hitlernek és Göringnek a szobrait kell állítani.

— Földrengés Isztambulban. Isztambulból jelentik: A Törökországban fellépő földrengés következtében több helyen földrengést észleltek. Tegnap Isztambulban három ízben is volt földrengés, amelyek közül a leghosszabb 6 másodpercig tartott. Eskisehirben a földrengés következtében több ház összeomlott.

— SZÖLLŐKURÁS ÜDÜLŐHELYEKET LÉTESÍT A FÖLDMŰVELÉSÜGYI MINISZTERIUM. Bucarestből jelentik: A földművelésügyi miniszterium elrendelte, hogy a szőlőtermő vidékeken olyan egészségügyi intézményeket létesítsenek, amelyek a szőlő és a must gyógyító hatását használják ki. Ezeknek a telepeknek üdülőhely jellegük lesz.

— Dr. Schmidt János kórházi sebészfőorvos szabadságáról visszatért. Bendel délután 3—5-ig.

— Bezárul a CFR kiállítás. Bucarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága elhatározta, hogy augusztus 15-én este bezárják az országos vasutas-ünnepségek alkalmával Giulestiben megnyitott kiállítást.

— Szilágyi M. Dózsa váradi perjel ünneplése. Nagyváradról jelentik: Bensőséges hangulatu ünnepség zajlott le Nagyváradon a premontréi templom sekrestyéjében. Szilágyi M. Dózsa, a váradihegyi premontréi prépostság perjelének 60-ik születése napját ünneplték rendtársai és a hívek. Szilágyi M. Dózsa megszakítás nélkül immár 36 éve él Nagyváradon mint tanár és mint igaz lelkipásztor vezéli magasztos hivatását.

— A Cercul de Recrutare aradi parancsnoksága tudomásra hozza az 1940-es és a még régebbi korosztályoknak, hogy azok, akik a rekrutálási törvény 71-ik szakasza értelmében az 1940-es kontingensből a lovas fegyvernemekhez bevonulnak, ezen szándékukat augusztus 15-ig bezárólag egy kérvénnyel tudassák a Cercul de Recrutareval, melyben megjelölik a fegyvert, amellyel szolgálni akarnak, figyelembe véve azon kötelességüket, hogy október 25-ig lovuk taxáinak fejében 5000 lejt le kell fizessenek.

— Letartóztatták a megtévedt betegsegélyzőpénztári tisztviselőt, aki „mindent elintézett”. Temesvárról jelentik: A temesvári rendőrség letartóztatta Titu Ciocărlie, a betegsegélyzőpénztár volt tisztviselőjét, akit már régóta köröztek. A 32 éves Ciocărlie pénzügyi ellenőrnek adta ki magát mindenütt és ilyen módon számos félt károsított meg. Nemcsak mint pénzügyi ellenőr, de mint a betegsegélyzőpénztár ellenőre is manipulált különböző helyeken, ahol arra vállalkozott, hogy „minden ügyet elintézz” és minden egyes esetben hivatkozott kiváló összeköttetéseire és szaképességeire. Természetesen pénzt vett fel anélkül, hogy tett is volna valamit az illető fél érdekében. Miután a pénzügyigazgatóság már intette a közönséget, legújabbban a rendőrségnél fellelentes fűtött be Ciocărlie ellen. Ezekről függetlenül köröztek is, egyéb fizetmek miatt. Pár nappal ezelőtt a rendőrség emberrel megismerték az uccán és elfoakták.

Ha késlekedik:

mások fogják elkapkodni a sok szép, jó és olcsó árut a mostani szenzációs

SZENTGYÖRGYI vásáron!

— Belgrumba érkezett Zog volt albán király és családja. Brüsszelből jelentik: Zog volt albán király és családja Osloból jövet Anversbe érkeztek. Itt bérkosiba szálltak és Brüsszelbe utaztak.

Igy látják az angol újságírók...

Londonból jelentik: A „Daily Express” most közölte le annak a körkérdésnek az eredményét, amelynek keretében a különböző fővárosokban működő munkatársaihoz kérdést intézett: vajon kitör-e a háború még ebben az évben. Kettő kivételével a lap munkatársai a béke mellett nyilatkoztak. Említésre méltó és igen fontos jelenség hogy a berlini, párisi és a varsói tudósítók a béke mellett nyilatkoztak.

— Gáspár Jenő gyászja. Budapestről jelentik: Sulyos csapás érte Gáspár Jenőt, a Sajtókamara főtítkárát, a Petőfi Társaság titkárát, a Képes Krónika főszerkesztőjét, Erdélyben élő édesanyja a napokban hunyt el. Gáspár Jenő mélyszéves gyászában osztozik az egész magyar sajtó és irodalmi élet, valamint jóbarátainak hatalmas serege.

— A stockholmi harmadik tánckongresszus. Stockholmból jelentik: Vasárnap délután rendezték meg a harmadik tánckongresszust, amelyen a román csoport Vuja kolozsvári egyetemi tanár vezetése mellett vett részt. A román táncosok nagy sikert értek el.

Jó ötlet



— Igazgató ur kérem, én feltaláltam hogyan lehetne megoldani, hogy minden munkás a helyén legyen, ha a gyári sziréna megszólal.  
— Nos? Ez érdekel engem!  
— Nagyon egyszerűen. Aki utóllára jön, megszólaltatja a szirénát!



# A legújabb hajszaesítés, modern frizura, festés és dauer EIPERT-salonjában készül, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 21-41

## Józseffalváért...!

Az üszkös romokba roskadt bukovinai székely falu, Józseffalva, felépítésére lankadatlan lelkesedéssel tervszerűen végzik a munkát: az elkészült tervek megvalósítására egész Erdély területén élénken folvik a pénzalap-gyűjtés.

Az Aradi Közlöny címére eddig beérkezett adományok összege: Lei 30.683.

Az építőmunka folytatása és áldásos hetejezése sakis az erdélyi magyarság áldozatkészségétől függ: ha minden magyar csak egy téglával ad a Józseffalvai tüzkárosultak részére, ismét álléledhet az elpusztult székely falu, amelynek lakosai rövid néhány óra alatt földönfutókká váltak. Az úsz közelede fokozottabb munkára serkent mert a többgyermekes családok és a háziállatok nem maradhatnak fedél nélkül téliidőre. Minden magyarban fel kell ébrednie a testvériség és az együvé tartozás érzésének: még a legcsekélyebb összeget is juttassuk el a leégett bukovinai székely falu támogatására!

— Jóváhagyták a román-palesztinai kamara alapszabályait. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium miniszteri rendelettel jóváhagyta a román-palesztinai kereskedelmi kamara alapszabályait. Jaffa—Tel-Aviv székhellyel.

— Felrobbant egy törökországi lőszerraktár. Konstantinápolyból jelentik: Hétfő reggel négy órakor Konstantinápoly közelében egy lőszerraktár felrobbant. Egy órával az első robbanás után további robbanások következtek, amelyek messze elhallatszottak. Az ügyvel kapcsolatban eddig még nem adtak ki hivatalos jelentést, így nem lehet tudni, mennyi az áldozatok száma és mennyire rug a kár.

— Szombaton tartotta esküvőjét Mikó Imre dr. Szombaton tartotta esküvőjét Mikó Imre dr., a magyar parlament csoport főtitkára Kauntz József dr. német konzul Kornélia leányával. Az esküvő Kolozsváron történt meg a legszűkebb családi körben. Egyházi áldásban Varga Béla dr. unitárius püspök részesítette a fiatal párt.

— Változások a Ferencrend radnai kolostorában. A ferences-rend vezetősége Máthé Benvenutus atyát a radnai rendház főnökévé nevezte ki. Genszky Jukundian, az eddigi házfőnök, mint vikárius marad meg a radnai rendházban. Hajdu Leander radnai ferencendi plébanost vikáriusi minőségben Csiksomlyóra helyezték, helyére Szabó Róbert kerül Nagyszébenből.

— Meghalt dr. Jankovich volt magyar miniszter. Budapestről jelentik: Szombatra virradóra hainali négy órakor dr. Jankovich Béla volt közoktatásügyi és kultuszminiszter meghalt. Jankovich Béla jelenleg a felsőház tagja volt.

— Dr. Róna orv., gége- és fülspecialista ismét rendel d. e. 11-től 12-ig és délután 4-től 6-ig.

— Belsőülnegyed épül Addis-Abeában. Addis-Abeából jelentik: Etiópia fővárosában megkezdtek és nagy felkészültséggel folynak a belsőülnegyed felépítési munkálatai. Mintegy 5000 belsőülnegyed részére építenek egészséges lakásokat.

— Megnyitott a magyar-jugoszláv légitforgalom. Budapestről jelentik: Hétfőn elindult az első repülőgép Belgrádba és ezzel megnyitott a két ország fővárosa közötti légitforgalom. Az első géppel a jugoszláv fővárosba utazott egy magyar küldöttség, amelyet egy államtitkár vezetett. Az indulásnál megjelent Jugoszlávia budapesti követe is.

— Francia bombavető repülőgép kényszerleszállása Dániában. Kopenhágából jelentik: Egy francia bombavető repülőgép, amely Amszterdamból Dánia felé repült, útja közben vasárnap este a jütlandi Orsens mellett a mezőn kényszerleszállást hajtott végre. A repülőgép dán részről engedélyt kapott arra, hogy Kopenhága felett elrepülhessen. A gépnek a kopenhágai repülőtéren kellett volna leszállnia, hogy további utijához üzemanyagot vegyen fel.

— Több mint egymillió lelt erő mesterhegedűt találtak egy szatmári orvos hagyatékában. Szatmárról jelentik: Meglepő felfedezést tettek Lehotzki János dr. két évvel ezelőtt elhunyt szatmári orvos örökösei. Az orvos hagyatékában egy cremonai mesterhegedűt találtak, amelynek értéke szakértők szerint az egymillió lelt is meghaladja. A hegedű belsejében a következő felirat van: „Josefus Guarneri, Tecit in Cremona, Anno 1724. A család a hegedűt kivitette Amszterdamba, ahol a legkönnyebb elhelyezni a hasonló értékeket. Szakértők szerint jelenleg Európában nincs ehhez hasonló hegedű, mert a háború után az amerikaiak majdnem mind felvásárolták a Guarneri-hegedűket.

— Idősebb embereknél, kiknek székletéte rendellenes és fájdalmas, sokszor már napi 3-4 evőkanál természetes „Ferenc József” keserűviz is meghozza a megfelelő béltisztulást és a kielégítő anyagcserét s így jelentős megkönnyebbülést idéz elő. Kérdezze meg orvosát.

— Horogkereszt a plymouthi tengerész-emlékműn. Londonból jelentik: A Plymouthban emelt tengerész-emlékműnél az örök hétfőn reggel horogkeresztet láttak felrajzolva, amely alatt a „Heil Hitler” felírás volt látható. Az ismeretlen tettes elfogatására széleskörű nyomozást vezettek be.

— Itéletidő Délbesszarábia felett. Galatiból jelentik: Délbesszarábia felett hatalmas erejű felhőszakadás tombolt, amely megromlatta a Galati—Bolgrad közötti vasútvonalat. A Galati—Taraclia közötti vonalon nyolcvan kilométeres szakaszon rongálódott meg a vasuti töltés, ezért a vonatok csak nagy késéssel közlekednek. A forgalmat hétfőn délután átszállással bonyolították le.

## Súlyosvégű közlekedési balesetek

### Lábát törte egy szabómesternek a városi locsoló-autó — Szatmári motorkerékpár gázolt a Marosparton

Hétfőn két súlyos közlekedési baleset történt Aradon. Az egyik a Marosparton a víz-művek közelében, a másik pedig a belváros szívében, a Metianu-ucca sarkán.

Dél előtt Mindac Ludovic szatmári 23 számot viselő kerékpárján a Marosparton a város felé igyekezett és a víz-művek közelében elütötte Moldovan Stefan 71 éves földművest, aki a Mos Ajun-ucca 21. szám alatt lakik. Az idős ember szerencsés módon uszta meg a balesetet, könnyebb sérüléssel. A motorkerékpár a szemtanúk jelentése szerint — amit egyébként a rendőri jegyzőkönyvbe is bevettek, — tulzolt sebességgel haladt.

Sokkal súlyosabb végű szerencsétlenség történt a Metianu-ucca sarkán, ennek áldozata Brunnenschall Gyula 38 éves szabómester, akinek a Moise Nicoara-uccában van műhelye. Brunnenschall Gyula sógorától, Eisele tektilkereskedő üzletéből jött ki és át akart vágni a Metianu-ucca szűk kocsiján. A szabómester

kissé nagyot hall és nem vette idején észre a háta mögött közeledő nagy városi locsolóautót. A soffőr, abban a hiszemben, hogy a gyalogos, félreugrik a kellő pillanatban, nem állt meg. Arra azonban nem számított, hogy a túlkölés nem hallja Brunnenschall Gyula és mire észrevette, hogy a férfi és az autó között mindössze pár rövid méter van, már nem hátréhatott el a balesetet. Brunnenschall Gyula az autó alá került és ballábát teljesen összeroncalt a hatalmas sulyu gépkocsi. Nyomban értesítették a mentőket, akik percek alatt a helyszínre érkeztek és az erősen vérző, önkívületlen állapotban lévő szabómestert a központi kórházba szállították.

Brunnenschall Gyula, a tragikus autószerencsétlenség súlyos sebesültjének állapota, orvosi vélemény szerint, válságos, agyhártyája sérült meg, agyvérzés lépett fel és állandóan eszméletlenül fekszik.

— Bugnariu Ioan rendőrtisztviselő halála. Vasárnap délután fél három órakor tragikus hirtelenséggel elhunyt Bugnariu Ioan aradi rendőrtisztviselő. Az aránylag fiatalon, 46 éves korában elhunyt rendőrtisztviselő az impérium átvétele óta dolgozott az állambiztonsági hivatalban és fontos munkakört töltött be, miután az Aradra érkező idegenek ügyeit kezelte. A főbb nyelveket beszélő, udvarias rendőrtisztviselő mindenkor közmegelegedéssel működött és jellegzetes alakja csak akkor tűnt el az iróasztal mellől, amikor súlyos betegsége elszólitotta őt onnan. Májusban nyugalomba ment, mert a betegsége nagyon legyengítette szervezetét. Orvosai remélték, hogy pihenéssel végleg kiheveri a bajt, azonban négy nappal ezelőtt ágyának dőlt és vasárnap délután fél három órakor elhunyt. Halálát felesége, édesanyja, testvérbátyja és barátok, tisztelők nagy tábora gyászolja. Temetése kedden délután 6 órakor lesz a Felsőtemető halottsházából.

## Még csak 8 napig tart

Női kabát és ruhaszövetek, fekete és sötétkék ruhaselymek végkiarúsítása:

### I. Grünberger

Arad, Bul. Reg. Maria 12.

— HÁROM OLASZ HEGYMÁSZÓ FELIUTOTT A MONT BLANC FEMBERNEMIA RTA CSUCSÁRA. Rómából jelentik: Három olasz altszáz az aostai alpin-erzredhől tegnap feljutott a Mont Blanc-hegy eddig még ember által meg nem mászott, mintegy 3818 méter magas csucsára.

— Árlejtés. Aradváros augusztus 19-én árlejtést rendez 380.000 lei, 120 ezer lei és 1 millió 400 ezer lei értékű építkezési munkálatok elvégzésére. Övadék 5 százalék.

## Villanyal berendezett Toltisztást

Dezinficiálást jutányos áron vállal, kelengyetollak, paplan-pelyhek kaphatók

M. CZITROM, Tr bunu Dobra 3.

— Az aradi atléták jubileumi telepünnepélye. Az Aradi Atlétikai Club folyó év augusztus 13-án, vasárnap saját sporttelepén jubileumi telepünnepélyt rendez. A nagymultu sportegyesület, amely ez esztendőben finnepl fennállásának 40 éves jubileumát már hosszú idő óta gondosan és lelkesen készíti elő az ünnepelet, amely előreláthatóan a legváltozatosabb és legszórakoztatóbb garden party lesz. Az esti órákban kezdődik majd a tánc, amely az emlékezetes AAC (CAA) mulatságok hagyományaihoz híven a reggeli órákig tart...

## Huszonegy aradi kozmetikusnő jelentkezett vizsgára Aradon

Amint az Aradi Közlöny részletesen ismertette már, a közegészségügyi minisztérium intézkedése folytán a kozmetikai üzemek tulajdonosai vizsgát kell, hogy tegyenek. Ennek következtében a város vezetősége napokkal ezelőtt felszólitotta az aradi kozmetikusokat, hogy jelentkezzenek a városnál a vizsgákra és adják be szükséges irataikat. A jelentkezési határidő ma délben járt le és Aradról huszonegyen jelentkeztek, akik szükséges okmányait, jelentkezési kérvényükkel együtt beadták a városhoz. Ezeket az okiratokat a város felterjeszti a minisztériumhoz. A vizsgák megtartásának időpontjáról még nem érkezett intézkedés.

## Angol vendégek Aradon

Hétfő este kilenc óra után 35 tagu angol kirándulócsoporth érkezett meg a feldisított aradi pályaudvarra. A vendégeket, akiket Riscutia Moise alezredes, alpolgármester köszöntött, a román—lengyel—svéd ligahívta meg az országba. A vonat 20 percnyi itt tartózkodás után tovább indult.

Ugyancsak a hétfői napon este 9 órakor egy másik angol kiránduló társaság is érkezett Aradra. Este 9 órakor temesvári rendszámú társaságépkocsi gördült a Központi szálloda kapuja elé. A társaságépkocsi amelyet az angol vendégek romániai körútjuk során béreltek, 15 angol baptistát szállított Nagyváradról Aradra, ahol a Központi szállodaiban pihentek meg. A „The Baptist Union of Great Britain and Ireland” társaság tanulmányutra indult tagjai Londonból és Bristolból érkeztek Romániába. A kirándulótársaság névsora: Bryan F. Collin, Bennett I. Stephen, Bryan M. Rosemary David W. Thomas, Davies B. George, Hewitt Ronald, Jones Daniel, Jones K. Blodwen, Masters A. Leonard, Pearson B. Mirian, Raw M. Grace, Robinson Emily, Stokes B. Olive, Walden D. Mary, Walsh N. Esse.

A kiránduló társaság tagjai kedd reggelig tartózkodnak Aradon, ahonnan gyorsvonattal 10 óra után néhány perccel utaznak tovább Kürtösön keresztül Magyarországra.

— Aradi tanárnők autóbalesete. Az aradi Ghiba Birta leánygimnázium két tanárnőjét súlyos autóbaleset érte a Basarabiában levő Budachi-fürdő közelében. Bogdan Hortensia, a Ghiba Birta leánygimnázium tanárnője Tulia nevű testvérel, aki szintén a leányliceumban tanít, ezenkívül a Diecezana leányintézet igazgatónője is betölti. Budachi-fürdőn nyaraltak. Egy héttel ezelőtt egy aradi bankigazgató és annak kisfia társaságában gépkocsin akartak visszatérni Aradra Budachi-fürdőhelytől mintegy négy kilométernyire a gépkocsi árokba fordult. A kocsi hátsó ülésén helyet foglaló Bogdan Hortensia és Bogdan Tulia kiestek a kocsiból. Bogdan Hortensia könnyebb természetű sérülést szenvedett. Súlyosabban sérült meg a baleset során Bogdan Tulia igazgatónő, aki belső sérüléseket szenvedett. Néhány napig egyik közeli szanatóriumban ápolták majd Aradra hozták és Bogdan Tuliat jelenleg a Terapia szanatóriumban ápolják.

— Rendőrségi hírek: Az elmúlt éjszaka ismeretlen betörők jártak Pakó Sándor Rádulescu-ucca 2. szám alatti lakásában és hateraz lelt örök aranyórát loptak el. A látogatók éjszaka, ablakon keresztül jutottak a lakásba. A rendőrségi vizsgálat megindult. — Molnár János jelentette a rendőrségen hogy 7893. számú kerékpárját a betegsegélyző épülete elől ellopták. Értéke 5000 lei.

— „Regele Carol I.” Vasuti nyugdílasok egyesületi közleménye. Értesítjük az összes tag urakat, hogy irodánkat a Radnei-úton levő motorállomás vendéglőjének különhelyiségébe költöztettük át. Hivatalos órákat csütörtök délelőtt fél 9 órától déli fél 1 óráig, továbbá szükség esetén az érdekelt nap délután tartunk. Felvilágosítások bármely napon a titkár úrnál (Nic. Grigorescu-ucca 2. szám alatt) nyerhetők. Az elnökség.

— Szegedi panucs, indián jelbeszéd, finn totem és magyar rokka találkoznak egymással a Pax-Tingen, a gödöllői leányserkésztáborban. A tábor színes, mozgalmas életéről, sok kedves és érdekes epizódjáról gazdagon illusztrált cikkben számol be az „Ul Idők” lezújabb száma. Díjtalan mutatványszámot bárkinek küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrassy-ut 16., Előfizetési díja negyedévre Romániában 200 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:  
FÖLDES gyógyszerár, Str. Eminescu  
KÁRPÁTI gyógyszerár, Bul. Reg. Ferdinand  
ROZSNYAI gyógyszerár, Piata Avram Iancu

# SPORT KÖZLÖNY

## Vasárnap dől el a Szablóczky vándordíjas oldboys-bajnokság

A Szablóczky vándordíjas oldboys-bajnokság elérkezett az utolsó fordulóhoz és a sors szeszélye következtében ezen a fordulón dől el az első-ség kérdése, amelyre három csapat is: a Gloria, az AMTE (AMEFA) és az AAC (CAA) pályázik. Természetesen a legtöbb esélye a vezető Gloria-nak van, amely — ha pontot szerez az AAC (CAA)-tól, úgy bajnok. Ha azonban a Gloria vereséget szenvedne az atlétáktól, akkor az AMTE (AMEFA) bajnoksága lép előtérbe, — ha előzetesen legyőzték a tornászokat. Amennyiben a piros-feketék vereséget szenvednének, úgy győzelme esetén, az atléta-csapat nyeri a bajnokságot, viszont, ha az AMTE (AMEFA) csak döntetlent és ér el és az atléták győznek, úgy a piros-feketék a páma. Az utolsó forduló mérkőzései a következők: Astra—Tricolor, AMTE (AMEFA)—ATE (SGA) és Gloria—AAC (CAA) és még az a vál-

tozás is lehetséges, hogy az Astra felkerülhet a negyedik helyre, sőt AAC (CAA) és ATE (SGA) vereség esetén harmadik is lehet. A vasárnapi csonka fordulón két mérkőzés szerepelt. az egyik azonban (AMTE (AMEFA)—Tricolor) elmaradt, miután a Tricolor nem jelent meg és így az AMTE (AMEFA) kapta a pontokat 3:0 gólaránnyal. A másik mérkőzésen az Astra 2:0 arányban legyőzte Mayer góljaival a Vulturult és a táblázat az utolsó forduló előtt így alakult:

|                 |   |   |   |   |    |    |    |
|-----------------|---|---|---|---|----|----|----|
| 1. Gloria       | 6 | 5 | — | 1 | 21 | 6  | 10 |
| 2. AMTE (AMEFA) | 6 | 4 | 1 | 1 | 11 | 4  | 9  |
| 3. AAC (CAA)    | 6 | 4 | — | 2 | 15 | 8  | 8  |
| 4. ATE (SGA)    | 6 | 4 | — | 2 | 14 | 12 | 8  |
| 5. Astra        | 6 | 3 | 1 | 2 | 8  | 7  | 7  |
| 6. Hakoah       | 7 | — | 3 | 4 | 11 | 19 | 3  |
| 7. Tricolor     | 6 | — | 2 | 4 | 5  | 17 | 2  |
| 8. Vulturul     | 7 | — | 1 | 6 | 10 | 22 | 1  |

## Ismét Gáll nyerte az országos maratoni bajnokságot Számos országos csúcsteljesítmény a brassói staféta-bajnoki versenyen

Brassó. Élénk érdeklődés mellett folyt le a brassói maratoni és staféta bajnoki verseny első napja, amelyen a maratoni bajnokság ismét Gáll-nak hozott sikert, a váltókban pedig a Venus ifjúsági, valamint a Viforul Dacia szenior csapata országos csúcsteljesítményeket javított. Az eredmények a következők:

Maratoni bajnokság: 1. Gáll Lajos (Brassó) 2 óra 54 p. 26 mp., 2. Tartareanu Viforul Dacia 2 óra 57 p. 39.4 mp., 3. Savoiev (Brassó) 3 óra 09 p. 33 mp., 15 induló, 8 befutó.  
4x400 m. váltó: 1. Venus 3 p. 36.6 mp. orsz.

ifj. csucs, 2. Stadiul Roman 3 p. 39.8 mp., 3. Viforul Dacia 3 p. 44.1 mp.

4x800 m. váltó: 1. Viforul Dacia 8 p. 26.1 mp. orsz. csucs, 2. Stadiul Roman 8 p. 49.8 mp., 3. Venus 8 p. 55 mp. orsz. ifj. csucs.

4x100 m. váltó: 1. Venus 44.6 mp., 2. Viforul Dacia 46.6 mp., 3. Stadiul Roman.

Dekaton: Az első napi versenyek után a sorrend: Voiculescu Soimi 3086 pont, 2. Csáklány Venus 3076 pont, 3. Kreisel (Brassó) 3043 pont. A dekatlonban 11 versenyző rajtolt.

## Kapott gól nélkül vezet az AAC (CAA) a törpe-bajnokságban

A törpebajnokság vasárnapi teljes fordulóján érdekes, szép küzdelmek adódtak és továbbra is az atléták törpei vezetnek pontvesztés és kapott gól nélkül az AMTE (AMEFA) és a Gloria előtt. A vasárnapi eredmények: AAC (CAA)—ATE (SGA) 4:0, AMTE (AMEFA)—Unirea 3:0, Gloria—Hakoah 4:1, Banatul—Transilvania 2:1, Olimpia—Crisana 9:0. A táblázat a harmadik forduló után az alábbi:

|                 |   |   |   |   |    |    |   |
|-----------------|---|---|---|---|----|----|---|
| 1. AAC (CAA)    | 3 | 3 | — | — | 20 | 0  | 6 |
| 2. AMTE (AMEFA) | 3 | 2 | 1 | — | 5  | 0  | 5 |
| 3. Gloria       | 3 | 2 | 1 | — | 16 | 1  | 5 |
| 4. Unirea       | 3 | 2 | — | 1 | 6  | 4  | 4 |
| 5. Banatul      | 3 | 2 | — | 1 | 5  | 6  | 4 |
| 6. Olimpia      | 3 | 1 | 1 | 1 | 10 | 6  | 3 |
| 7. Transilvania | 3 | 1 | — | 2 | 3  | 5  | 2 |
| 8. ATE (SGA)    | 3 | — | 1 | 2 | 2  | 7  | 1 |
| 9. Hakoah       | 3 | — | — | 3 | 2  | 8  | — |
| 10. Crisana     | 3 | — | — | 3 | 0  | 32 | — |

## Humis visszatér Bucurestibe?

Bucuresti. A bucurestii sportlapok értesítése szerint Humis, a Venus „szökött“ középcsatára szeretne visszatérni Bucurestibe. Humis levelet írt egyik bucurestii barátjának, akit közvetítésre kért fel. A Venus egyes vezetői — hír szerint — hajlandók is kegyelmet adni Humisnak, azonban ebben az ügyben csak az egyesület legközelebbi választmányja fog dönteni. Amennyiben Humis kegyelmet kapna, úgy lehetséges, hogy már a bajnoki nyitányon ő fogja irányítani a bajnokságot csapatársorát.

O A MAC a tenisz-csapatbajnok Budapesten. A magyar tenisz-csapatbajnokság során a MAC csapata győzött, miután a rangadón az UTE ellen nyert. A legizgalmasabb küzdelmet Gábori vivta Szigeti ellen és Gábori 6:2, 6:2 arányban győzött.

Ugyar úgy kapásból!

Guttman Béla, az Ujpest kitünő edzője, akinek nagy része van az Ujpest ezévi pompás szereplésében (bajnokság, KK!), megváltik egyesületétől. Az Ujpest még nem gondoskodott Guttman utódiáról.

Temesváron a kerületi ifjúsági atlétikai bajnokságok során a karánsebesi származású rékási atléta, a 15 éves Dragomir, 320 cm-t ugrott rúddal. A rendkívül tehetséges, ugyszólván még gyermek-versenyző nagy atlétikai jövő előtt áll.

Kolozsváron barátságos mérkőzés keretében találkoztak az Echo és a Victoria és az előbbi 3:2 (1:1) arányban győzött az A) ligás csapat ellen. Aranyosgyéresen a Sodrónyinar 7:0 (2:0) arányban győzte le a Haggibor csapatát.

Susakban a kitünő jugoszláv uszó: Zsizsek 4 p. 46.4 mp.-re javította meg a francia Paris évek óta fennálló 400 méteres gyorsuszó Európa-csúcsteljesítményét.

O Uj országos rekord Marosvásárhely bajnokságain. Marosvásárhely uszóbajnokságai már három napja folynak. Naponként néhány számot bonvolítanak le, melyek között legértékesebb Tamásnak. Mures, a 400 m. női gyorsuszában elért 7 p. 60 mp.-es országos rekordja. A régi rekord 7 p. 12 mp. volt.

O Eerczely a magyar kardvívó-bajnok. Budapesten vasárnap bonvolították le a magyar kardvívó-bajnokságokat, amelyek során Eerczely MAC győzött: 7 győzelemmel, míg a további sorrend: 2. Maszlav HTVK 6 gy., 3. Raicsányi 6 győzelem, 4. Gerevich MAC 5 győzelem, 5. Kovács HTVK 4 győzelem, 6. Köszeghy HTVK 3 győzelem, 7. László MAFC 2 győzelem, 8. Palócz UTE 2 győzelem, 9. Pesti MAC 1 győzelem.

## A SZIFILISZ

nem gyógyíthatatlan betegség. kezelhető diszkrétan az mi külföldi tudományos alapon készített „ARONGYL“ nasztillákkal. Az egészségügyi minisztérium által engedélyezve. Kapható az összes gyógyszertárakban és droge-riákban, vagy utánvétellel 450 lejért dr. C. Gucl gyógyszertárában Bucuresti, Calea Victoriei 33. (Frascati-palota.) Kivánságra diszkrét módon ingyenesen küld kimerítő brosurát a Nifar“ S. a. r. Serviciul stiintific, Bucuresti, Str. Maria Rosetti No. 47.

## Magyarország—Franciaország 2:0

### Uzó- és vízpolómérkőzés Párisban

Páris. Vasárnap a francia fővárosban mérköztek a magyar és francia uszók és vízpolózók és a 4x200 méteres gyorsuszából és vízpolóból álló mérkőzést a magyarok 2:0 arányban nyerték. A részletek a következők:

4x200 méteres váltó: 1. Magyarország (Gróf 2 p. 21.2 mp, Tátos 2 p. 23.2 mp, Eleméri 2 p. 19.2 mp, Körösi 2 p. 18.2 mp.) 9 p. 21.8 mp. 2. Franciaország (Lebras 2 p. 21.4 mp, Nakache 2 p. 22 mp, Pallard 2 p. 18.4 mp, Halli 2 p. 20.6 mp.) 9 p. 22.4 mp.

Vízpoló: Magyarország—Franciaország 4:0 (4:0). A magyar csapat nagy fölényben játszott és szünet után csak azért nem tudott tovább eredményt elérni, mert Kislégi kiállítás után a második féldőt 6 emberrel játszotta végig. Valamennyi gólt egyébként Kislégi szerezte.

## Vadas 400 méteres eredménye

a legjobb a MAC atlétikai versenyén, amelynek részleteit a következőkben adjuk:

110 m. gát: 1. Szabó 15.4 mp., 2. Görög 16.1 mp., 400 m.: 1. Vadas 48.9 mp., 2. Polgár 50.3 mp., 3. Goby 51.2 mp., sulydobás: 1. Darányi dr. 1475 cm., 2. Németh 1470 cm., 100 m.: 1. Gyenes 10.7 mp., 2. Sir dr. 10.8 mp., 3. Nagy 10.9 mp., magasugrás: 1. Rozsnay 178 cm., 2. Holló 174 cm., 800 m.: 1. Harsányi 1 p. 56.5 mp., 2. Gyer-gyóy 1 p. 57.2 mp., 3. Istentes dr., távolugrás: 1. Gyuricza 722 cm., 2. Vermes 705 cm., 3. Zajkt 700 cm., diszkosz: 1. Józsa dr. 4585 cm., 2. Reiszky 4391 cm., 3. Bertalan 4264 cm., 3000 m.: 1. Németh 8 p. 37 mp., 2. Esztergomi 8 p. 38.8 mp., 3. Szilágyi 8 p. 48 mp., gerely: 1. Csányi 6208 cm., 2. Takács 6185 cm., 3. Kinál 6168 cm., 15x400 m. váltó: 1. MAC 13 p. 28.4 mp., 2. UTE 13 p. 29.4 mp., 3. BLE 13 p. 54.4 mp.

Subsemnata familie indurera-tă atăt in numele său, cât și a rudenilor, anunță cu inimă frântă de durere decedarea iubitelui soț, copil, frate, cumnat, unchiu și rudenie

## Bugnariu Ioan

intâmplată in ziua de 5 August a. c. orele 2.30 in vârstă de 46 ani și in anul 14 a căsătoriei sale fericite după scurtă suferință.

Inmormântarea va avea loc la 8 August 1939, orele 18 p. m. după ritul greco-catolic in cimitirul „Eternitatea“ dela Moarga „Cimitirului“.

Fie-i odihna liniș i ă și memoria binecuvântată!

Arad, la 6 August 1939.

Familia Bugnariu Smecal și Lovas

LIMBECK pompe funebre Str. GOLDIS 1. Palatul Bănel Românească. TELEFON: 10-98.

Rheuma, csúz. aranyér, nőibajok.

Valuta, deviza nem kell, csak lei! Utlevél nélkül is pompás gyógyhely:

# VATA DE JOS

kénés és szénsavas hőgyógyfürdő.

Teljes penzió: (3-szori étkezés, lakás) lei 150

Kérjen prospektust! Vasuti kedvezmény!



## TEKESPORT

### Nagy küzdelmet hozott a csapatbajnokság első fordulója

Az AAC (CAA) és Infratirea győztek az első mérkőzéseken

Vasárnap kezdődött meg a tekesövetség aradi kerületének csapatbajnoki versenye, mely alkalommal az AAC—Prietenii és az Infratirea—Metalurgisti csapatai játszották le az első forduló első mérkőzéseit, nagy érdeklődés mellett.

A mérkőzések nagy küzdelmet hoztak és a küzdőképesebb csapatok minimális arányú győzelmét eredményezték. A mérkőzésekről a következőkben számolunk be:

#### AAC (CAA)—Prietenii 204:191

A Prietenii-pályán d. e. 11 órakor lefolyt mérkőzés nagy küzdelem közepette folyt le. Az első menetben az atléták 52 fát ütve, 8 fa előnyt szereznek, a 44 fát elért Prieteniivel szemben. A második menetben a Prietenii 54 fát ütve, három fára csökkenti az atléták előnyét, kik ezuttal csak 49 fát értek el. A harmadik menetben elért 57 fával, már a Prietenii kerül egy fával az élre, mert az atléták csak 53 fát ütnek. Az utolsó menet azonban a nyugodtabb atlétáké és 50 fájukkal biztosan nyerik a versenyt, az előzőleg csak 36 fát elért, idegesen és bizonytalanul játszó Prietenii ellen.

A mérkőzés izgalmas volt és kiegyenlített erő küzdelmét mutatta. A csapatok a következő összeállításban szerepeltek: AAC (CAA): Böszörményi, Wingeron, Mezei, Szalma, Bardócz, Lengyel, Varga, Lészay, Brunhuber, Pálffy, Romváry, Macian. PRIETENII: Curila, Tóth, Rosenzweig, Lipniczky, Allár, Bolváry, Korbita, Wittner, Juhász, Dreucean, Orbán, Albertszky.

A verseny példás rendben és fegyelmetzettséggel folyt le, mely körülményt meleg hangú beszédben ismerte el a szövetség technikai vezetője Pascu Gheorghe, ki a versenyt vezette.

#### Infratirea—Metalurgisti 190:188

A Metalurgisti-pályán d. u. 6 órakor lefolyt mérkőzés csaknem meglepetéssel végződött. Az Infratirea ugyanis az első menetben néhány játékosának indiszpozíciója következtében, mindössze 26 fát ütött, míg az egyenletesen játszó vasasok 44 fájukkal, már 18 fa előnnyel indulnak a második menetbe, hol megismételve az első menet 44-es eredményét, megtartják előnyüket, mert az Infratirea sem tud emelkedő játékában 44 fánál többet elérni. A harmadik menetben javítanak a jól és nyugodtan játszó vasasok és 48 fával zárják a menetet, az Infratirea azonban nem adja fel a küzdelmet és ugrásszerű javulással 59-es menetet vág ki. Hét fára redukálódott a vasasok előnye és a lelkes vasas csapat újabb erősítéssel legjobb menetét játsza, 52 fát hoznak össze. Most mutatja meg az Infratirea legénység, hogy mit tesz a küzdelembe és hat állításon jutva, 61-es eredménnyel, két fával győz, a végig jól küzdő vasasok ellen, kik nagyszerű eredményük dacára is minimális vereséggel kénytelenek megelégedni, de bizonyosságot adták arról, hogy minden csapatnak egyenrangú ellenfelei és igazolták a Prietenii versenyen elért második helyüket. A csapatok felállítása a következő volt: Infratirea: Pascu, Hanga, Magyary, Turtueren I., Filipas, Gajda, András, Nagy II., Nagy III., Kertész, Csiky, Fritz. Metalurgisti: Winkler, Goocs, Oprea, Szendrel, Szilágyi, Grosz, Gregory, Vékus, Tyahor, Pop II., Toma, Merk.

A verseny itt is gördülékeny pontossággal és sportszerű keretek között folyt le, nagy nézősereg előtt, kiknek elhelyezéséről azonban nehéz gondoskodni a mai pályán. Mindkét csapatbajnoki versenyt az ebben a fordulóban szabad Tricolor tagjai: Weszely, Ferenczy, Balla és Pascu Petru funkcionáltak kitünően, mint versenybírák.

#### A teke-csapatbajnokság állása

|                 |   |   |   |   |     |     |   |
|-----------------|---|---|---|---|-----|-----|---|
| 1. AAC (CAA)    | 1 | 1 | — | — | 204 | 191 | 2 |
| 2. Infratirea   | 1 | 1 | — | — | 190 | 188 | 2 |
| 3. Tricolor     | — | — | — | — | —   | —   | — |
| 4. Prietenii    | 1 | — | — | — | 191 | 204 | — |
| 5. Metalurgisti | 1 | — | — | — | 188 | 190 | — |

#### Barátságos mérkőzések:

A csapatbajnoki küzdelmek mellett az egyesületek igen helyesen tartalékjaikat is állandóan versenytréningben tartva barátságos küzdelmekben növelik játékerejüket. Szombat este és vasárnap két ilyen mérkőzés folyt le és pedig: AAC—Tricolor 224:188. Metalurgisti—Infratirea 129:125. Ez utóbbi mérkőzésben a kezdők mérték össze erejüket.



## A Jugoszláviában élő kétszázhetvenezer törököt hazatelepítik

Moszkva. A moszkvai török nagykövet, aki azelőtt belgrádi török nagykövet volt, érdekes nyilatkozatot tett, amely szerint a Jugoszláviában élő 270 ezer törököt hazatelepítik. Az erre irányuló munkálatokat az európai válság megszűnése után azonnal megkezdik. A török nagykövet hangsúlyozta, hogy a megegyezés nem érinti a Jugoszláviában élő, nem török eredetű, mintegy másfél milliónyi mohamedánt.

## Franco életfogytiglani kormányzója lesz Spanyolországnak

Katonai direktórium veszi át az ügyek vezetését polgári elemek bevonásával

Róma. A Stampa értesülése szerint Spanyolországban nagyjelentőségű belpolitikai változások várhatók. Franco tábornok kormányzó hatáskört kap élete végéig, vagy mindaddig, amíg az államfő méltóság végleges betöltésére intézkedés nem történik. Az ügyek vezetését katonai direktórium veszi át, amelybe azonban polgári elemeket is bevesznek. Ez a direktórium a kormányzónak lesz alárendelve és felelősséggel csak vele szemben tartozik.

A Havas jelenti: A spanyol falanksz olyan változásokat szenvedett, hogy most már egységes pártnak tekinthető, amely felöleli a politikusokat, katonákat, polgárokat és volt frontarcosokat. A szervezetben a tisztek, altisztek és volt frontarcosok játszik a vezetőszerepet.

Franco tábornok törvényrendeletet írt alá, amely jelentősen módosítja a falangista párt működési szabályzatát. És a pártnak jelentős hatáskört biztosít. Többek között a párt ellenőrzési joga alá kerül a külpolitika, a nemzetnevelés, a sajtó és propagandaügy. A munkás-

ság a belföldi szindikátusi törvények alapján köteles szervezkedni. A Caudillonak jogában áll utódját titkosan kijelölni, akit a falangista nemzeti tanács azután hivatalosan is utódjának nyilvánít, abban az esetben, ha Franco meghalna. Az új pártszabályzat kimondja, hogy a munkásszindikátusok vezetői tagjai a falangista pártnak. A párt legfőbb szerve pedig a nemzeti tanács és a politikai junta.

A Stefani-ügynökség értesülése szerint Franco tábornok eredetileg polgári elemekből álló kormányt akart állítani a nemzeti Spanyolország élére. Ekörül azonban súlyos ellentétek támadtak a konzervatív monarchisták és a reformpárti falangisták között. Az ellentétek annyira kiélesedtek, hogy Franco tábornok végül is a katonai direktórium megalakítása mellett döntött, melynek élére ő kerül kormányzó, vagy régensi minőségben. A katonai direktóriumba néhány polgári személyt is bevonnak. Ezzel a megoldással azután a monarchisták és a falangisták közötti ellentétek végleges elintéztét nyernek.

# KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

## Németország még nem kezdte meg a romániai gyümölcsvásárlást,

— ami gondot okoz a termésértékesítésnél

### Kedvezőtlen árajánlat az első 2000 vagonos alma- vásárlásnál

Az idei alma-, barack-, dió- és szilvatermés az ország egyes vidékein olyan bőnek ígérkezik, amilyenre az utóbbi évtizedben nem volt példa. A bőséges gyümölcsstermés következtében

ismét előtérbe került a gyümölcsexport megszervezésének kérdése.

A barackexport — szakmai körök szerint — ez évben kevés eredménnyel járt, úgy, hogy a baracktermés nagyrészt a belső, illetőleg a belső konzervgyárak vették fel.

Alma, szilva és dió iránt Németország, Cseh-Morvaország és Lengyelország mutat nagyobb érdeklődést. Végleges megállapodás Németországgal még nem jött létre. de

Németország nem is adott még romániai gyümölcs bevitelére engedélyt.

Remélhető azonban, hogy a szeptemberi újabb tárgyalásokon ebben a kérdésben is megegyezésre kerül a sor.

A dió iránt nemcsak a közép-európai államok, hanem az Amerikai Egyesült Államok is érdeklődést mutatnak.

Remélhető, hogy a dióexport ez évben eredménnyel fog járni.

Nagy gondot okoz az igen bőnek ígérkező szilvatermés elhelyezése. Ennek a gyümölcs-

nek egyik

legjobb piaca lenne Németország, melynek konzervipara nagy mennyiségeket szokott importálni, ezekben azonban még semmi érdeklődés nem mutatkozott a német üzemek részéről a romániai szilva iránt.

Szakmai körök szerint, az idei bőséges gyümölcsstermés értékesítése már csak úgy biztosítható többé-kevésbé kedvező áron, ha

a hazai konzervgyárak megfelelő mennyiségeket vásárolnak fel exportcéllá történő feldolgozásra.

A konzervgyárak részéről most akció indult, hogy a felvásárlás, illetőleg feldolgozás céljaira megfelelő tőkét kapjanak az államtól, illetőleg az állami érdekeltségű pénzügyesektől.

Különben a német kormány 2000 vagon alma bevitelét engedélyezte Romániából. A német Reichstelle által megállapított árak azonban alacsonyak, mert az Hegyeshalom határ-állomás 20 márkában állapította meg az alma árát. Ez az ár nagybányai viszonylatban 4 leies kg.-kénti árnak felel meg. A könnyű nyári almák vásárlását az exportőrök már meg is kezdték, úgy, hogy már a napokban az alma-export Németországba megindul.

## Szigoru egészségügyi kadjarat

az üzletek, nyilvános helyiségek, piacok és szórakozóhelyek köztisztasági viszonyainak ellenőrzésére

Marinescu tábornok közegészségügyi miniszter rendkívül érélyes körrendeletet bocsájtott ki, amelyet az összes egészségügyi felügyelőségekhez eljuttatott az üzletek nyilvános helyiségek, piacok és szórakozóhelyek köztisztaságának ellenőrzéséről. Elsősorban az élelmiszerüzleteket, vendéglőket, étkezdéket, italméréseket, cukrászdákat és hasonló helyiségeket ellenőrzik nagy szigorral és ezt az ellenőrzést a hatósági közegeknek az összes mellékhelyiségekre, elsősorban pedig a félreeső helyiségekre is ki kell terjeszteniük. Külön gondot fordít a miniszteri rendelet az élelmiszer- és italtermékekkel házaló vándorkereskedők ellenőrzésére, az élelmiszerek és italok rakta-rozásának feltételeire — kizárólag műveket szabad használni, s csak egészen kivételes esetekben engedélyezhető a természetes jég felhasználása, az élelmiszerek szállítására, a strandok és közfürdők tisztaságának aprólékos és részletes ellenőrzésére, végül pedig a megtorlásokról intézkedik. Minden esetben, amikor a hatósági közegek ezt szükségesnek találják, az egészségügyi törvényben említett büntetésen kívül bezárják a tisztátalannak talált nyilvános helyiséget, üzletet, vagy szórakozóhelyet.

A júliusi Index-szám 40.02. (májusban 40.17. áprilisban 39.97. márciusban pedig 39.96). A ruházati cikkek koeficiense 45.05. élelmiszereké 36.82. egyéb cikkeké 38.26 az 1916. augusztus 1. árakkal szemben. A megélhetés tehát ezen időponttól eltelt 23 év alatt negyvenszeresen drágult.

ÉPÍTIK A SEBES—DÉVA—ARAD KÖZÖTTI UTVONALAT. Az utóvil vezérfelügyelőség augusztus 17-én árlejtést rendez Chilla Nouă környékén 7.1 millió lei értékű, Sebes—Déva—Arad utvonalon pedig 2.2 millió lei értékű utépítési munkát kiadására. Óvadék 5 százalék. Információk a közlekedésügyi miniszteriumban és a gulyaiahérvári utfelügyelőségben.

Ujabb szénbányakoncessziót kapott a Petrosani Dâmbovița-megyében. Bucurestiből jelentik: A Petrosani S. A. R. pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni szénbányavállalat újabb szénbányakoncessziót kapott Dâmbovița-megyében 2000 hektár területen, a Sotânga község határában. A koncesszió a Petrosani ötven évre kapta meg 1940. január 1-től kezdődőleg. A koncessziós szerződés értelmében a Petrosani 8.25 százalékos redevencát fizet az államnak a koncesszió után, azonban az évi redevencia nem lehet kisebb, mint 220.000 lei.

= BUJIOIU NEMZETGAZDASÁGI MINISZTER TÁJÉKOZÓDOTT A ROMÁN—MAGYAR GAZDASÁGI TÁRGYALÁSOK MENETÉRŐL. Bujoiu nemzetgazdasági miniszter kihallgatáson fogadta George Caranfi-t, a Sinaiában tárgyaló román gazdasági bizottság elnökét, aki részletesen tájékoztatta a minisztert a tárgyalások eddigi menetéről. A nemzetgazdasági miniszter további utbaigazításokkal szolgált a további tanácskozásokat illetően.

= Bátor Madarassy-Beck Marcel a Ländlerbank párisi közgyűlésén. Budapesti jelentik: Bátor Madarassy-Beck Marcel, a Leszámitolóbank elnöke pénteken Párisba utazott ahol részvesz a Ländlerbank igazgatóságai ülésén és közgyűlésén is. Tudvalevően a párisi Ländlerbank eladta prágai nagy bankérdekeltségét, amelynek Magyarországon is vannak ipari vállalkozásai. A prágai Ländlerbankot a Böhmische Escompte bankcsoportja vette meg és ezzel ennek a bankcsoportnak a kezébe kerültek a Ländlerbank ipari vállalatjai is. Főleg a cukor-, textil-, vegyi- és fémiparban volt nagy érdekeltsége a Ländlerbanknak. Így hozzátartozott a Solo gyufagyári konzern is. A Ländlerbank közgyűlésén úgy határoztak, hogy a magyar érdekeltségeket, amelyek főleg cukoripari részvényekből állanak, nem adják el, de nem adják el a lengyel és román érdekeltségeket sem, valamint a jugoszláv Trifaili Köszénbánya Rt. részvénymajoritását sem. A párisi Ländlerbank ügylátszik arra fog a jövőben szorítkozni, hogy ezen érdekeltségeit és párisi központját irányítsa.

= Tárgyalások a Hermes Bank bécsi fiókjának eladásáról. Bécsből jelentik: Pénzügyi körökben arról beszélnek hogy tárgyalások indultak meg a Hermes Bank bécsi fiókjának eladásáról, illetőleg átvételéről. Ugy halljuk, hogy a bankfiók iránt, — amely egyébként Bécs egyik igen forgalmas banküzlete — a Dresdener Bank csoportjához tartozó Ländlerbank érdeklődik. Ebben az ügyben a közelmúltban Bécsben tárgyalt dr. Lukács Antal, a Hermes Bank vezérigazgatója is. A tárgyalások eredményessége természetesen a német gazdasági miniszterium és a két jegybank hozzájárulásától függ. Ugy halljuk, hogy szeptember előtt aligha lesz végleges döntés a Hermes Bank bécsi fiókjának eladásáról, amely azonban előreláthatólag megvalósul.

## Élénk vállalkozási kedv a romániai gazdasági életben

A nemzetközi viszonylatban mutatkozó általános tartózkodás ellenére Romániában élénk vállalkozási kedv észlelhető. Jóllehet a körök tudomása szerint 1939. januárjától 1939. augusztusáig csak Bucurestiben háromszáz kereskedelmi vállalkozást létesítettek, az ország többi részén pedig aránylagosan hasonló a vállalkozási kedv.

## A Neuman-koncern

iparvállalatainak közgyűlései Bucurestiben

Az Industria Agricola Ardeleana S. A. (volt Neuman-szeszgyár) közgyűlését augusztus 5-én, délelőtt 11 órakor Bucurestiben, a vállalat új székhelyén tartották meg. Az 1938. évi mérlegben 50 millió lei részvényőke és 19 millió 700.000 lei rendes tartalékalap mellett 3.105.541 lei tiszta nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 109.159.777 lei.

Ugyancsak augusztus 5-én, délelőtt 12 órakor Bucurestiben tartotta közgyűlését az Arad Textilipar Rt. is, amely 1938. évi mérlegében 60 millió lei részvénytőke és 79.300.000 lei tartalékalap mellett 7.424.354 lei tiszta nyereséget mutat ki. A mérleg főösszege 647.792.713 lei. A két vállalat közgyűlésén báró Neuman Ferenc elnökölt.

## KÖZGAZDASÁGI HIREK

A CFR 40 millió leies kölcsönt vesz fel a Letti Pénztártól a Telciu-Moisei keskenyvágányú vasút megépítésére.

A cukorforgasztás állandó emelkedést mutat Európában. A most megjelent kimutatások szerint, Európában a cukorforgasztás 20 százalékot emelkedett május hónapban.

A legújabb kimutatás szerint, a szovjet-orosz ipar termelésének értéke 45 milliárd 230.5 millió rubel volt ez év első felében a múlt év első felének 39 milliárd 281.3 millió rubel értékével szemben. A növekedés 15.2 százalék.

A Légügyi Alap Pénztárának döntése szerint közvetlenül a termelők által eladott gabona számlái mentesek a 4 százalékos aviatikai bélyegilleték alól.

## Gabonaárak

A gabonaexport még mindig nem indult meg a várt mértékben. Eddig csak kisebb tételeket kötöttek le búzában és így a piacon üzletelenség mutatkozik. Az árak általában lankhák. Az egyes piacokon az elmúlt héten a következő árak alakultak ki:

Bucuresti: Buza 78 kilós 43 ezer 500 lei, 76 kilós 42.500 lei, 6-buza 74 kilós 41 ezer lei, új árpa 29.500 lei, borsó 52 ezer lei vagononkint.

Braila: O-buza 77 kilós 40.250 lei, rozs 27.500 lei, kukorica 41 ezer lei, árpa 29—31 ezer lei, borsó 58—59 ezer lei, zöldborsó 80—83 ezer lei, napiforgómag 69 ezer lei vagononkint.

Gaját: Buza 79 kilós (6-buza) 43.500 lei, árpa 29.000—30.750 lei, zab 40 ezer lei, rozs 26 ezer lei, kukorica 41 ezer lei, repce 84—85 ezer lei, zöldborsó 85 ezer lei vagononkint.

Constanta: Árpa 27.750—29.000 lei, rozs 28.500 lei, repce 87—88 ezer lei, bab 82—87 ezer lei, sárga mustár 83 ezer lei vagononkint.

= A közvetlen termő, hibrid szőlők megszüntetéséről szóló törvény alkalmazásának gyakorlati eredményei. A közvetlen termő, úgynevezett hibrid-szőlők megszüntetésére vonatkozó ismeretes törvény hatása most kezdenek mutatkozni. A földművelésügyi miniszterium szőlészeti szolgálatánál, ahol ezeket az ügyeket intézik, több mint ezer olyan kérvény fekszik, amely az új törvény intézkedéseinek alkalmazására vonatkozik.

= A „Consum“ legújabb száma a gazdasági élet minden területén érdekes eseményekről és tranzakciókról számol be: a Malaxa Művek 160 millió leies érdekeltséget vállalt a Sonamellannál. Kedvező mederben haladnak a román-magyar gazdasági tárgyalások. Német tőkés csoport kapcsolódik be a román peiroleumtermelésbe a Credit Minier utján, 385 millióra emeli alaptőkéjét a brassói repülőgépgyár. 1950. december végéig meghosszabbították a papirkartell. Kétféle mutatószámot a kiadótól: Kolozsvár, Str. Regina Maria No. 48. Postafiók 127.

= Nagyarányu beruházásokra hirdet árlejtést az aradi rendőrség. Az aradi rendőrkészletre ezúton értesíti az érdekelteket, hogy augusztus tizenkettedikén délelőtt tizenegy órakor a rendőrségi épület hármas számú hivatalszobájában a következő beruházásokra tart árlejtést: Három cserfaszékreny 191x192x60 cm méretben, negyvenkét duplarekeszes fiókkal. Három cserfaszékreny egyszerű ajtóval, méret: 220x192x38 cm. Ötpolcos, ké: íróasztal (cserfa, furnirozott) mére: 280x118x72. Megfelelő fiókokkal. Egy diplomata rendszert íróasztal, tervrajz szerint. Három egyszerű cserfaasztal fiókokkal, három létra. Két társasági. Ford. Mercur, vagy Chrysler márkájú. Három motorkerékpár. Harminc kerékpár Harminc bőrkabát. Huszonnégy pár csizma. A nyilvános árlejtésre vonatkozó beadványokat zárt borítékban augusztus tizenkettedikéig kell eljuttatni a rendőrség hármas számú hivatalába, ahol bővebb információkat is nyújtanak.

# Színház

## „Kávé habbal“, „Paprikás csirke“ és a „Mezei pacsirta“ a színház heti műsorán

Kedden este a színtársulat közkívánatra ismét színre hozza a

### „Kávé habbal“

című slágeroperettét, amely az elmúlt héten rendkívüli sikert aratott. A rendkívül mulatságos operett főszerepét ismét Felhő Ervin, az aradi közönség kedvence játssza, aki remek alakításával ezúttal is állandó derűtségben tartja majd a nézőteret. Aki még nem látta a „Kávé habbal“ című operettet feltétlenül nézze meg, mert nem valószínű, hogy a nyári évadban még egyszer színre kerül.

Szerdán este ugyancsak közkívánatra a

### „Paprikás csirke“

szenzációs operettújítás kerül színre. Az ötletes és mulattató operett eddig két zsfolt házat vonzott és bizonyos, hogy szerdán este is telt ház lesz. Csütörtökön este a

### „Mezei pacsirta“

c. operett kerül színre. A hangulatos, szép muzsikájú operett előadásának érdekessége Haller Sándor cigányzenés jelenete.

A nagyközönség változatlan érdeklődéssel kíséri a színtársulat előadásait és ezért ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni. Jegyek elővételben Oláh Sándor térli könyvesboltjában, este a színházban.

## A rádió hívja haza az orvost egy nehéz szemműtéthez

Győrből jelentik: A győri kórház igazgatóságának felkérésére a napokban a magyar rádió felhívást intézett dr. Komondy Pál szemész főorvoshoz, aki a visszacsatolt Felvidéken közelebből nem ismert helyen töltötte szabadságát, hogy sürgősen térjen haza Győrbe egy nehéz szemműtét elvégzésére. A főorvos Kassán ebédelt egy étteremben, amikor a pincér jelentette neki a rádió felhívását. Azonnal vonatra ült és még jókor érkezett, mert Holeczky Sándor bal- és jobb szemét fiatalember szemét már a megváltás veszélye fenyegette. Azonnal elvégezte rajta a műtétet. A beteg már a gyógyulás utján van.

## Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik felejtethetetlen édesapánk

### Id. Stiaszny József

temetésén megjelentek, koszorúk, vagy virágok küldésével, részvételük nyilvánításával fájdalomukat enyhíteni igyekeztek, ezúttal mond hálás köszönetet

a gyászoló Stiaszny-család

## Gabaldon, madridi rendőrfőnök meggyilkolása miatt

# kivégeztek hatvan férfit és asszonyt

Madrid. Gabaldon őrnagy, madridi rendőrfőnök meggyilkolása vádjá miatt vasárnap kivégeztek 53 embert. Hét elítéltet hétfőn hajnalban lőttek agyon. A kivégzéssel kapcsolatban a madridi lapok azt írják, hogy több asszonyt is puskacső elé állítottak. A rendőrfő-

nököt baloldali elemek ölték meg. — írják a lapok. — de az új Spanyolország nem tűri az állambiztonság elleni merényleteket s nemcsak a bűnösöket hanem a felbújtókat is ki fogják irtani. Az ítélet azért volt ilyen szigorú, mert elrettentő példának akart szolgálni.

# Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

## KEDD, AUGUSZTUS 8.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13.05: Nyári szalonzenekar. 13.45: Felolvasás. 13.55: A zene folytatása. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Tudománvos krónika. 19.17: Művészlemez. 20.15: Felicia Volanescu—Ionescu énekel. 20.35: Alexandru Radulescu hegedűversenye. 21: Francia zenei hangverseny lemezek. 22: Hírek, sportközlemények. 22.15: Tánclémezek. 22.30: Német dalok lemezekről. 23: Hírek. 23.15: Ion Cristea zenekara. 23.45: Hírek külföldre Franciaul és angolul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Szántó Jenő hegedű, zongorán kíséri Földes László. 13.40: Hírek. 13.55: Mihalkné, Nagy Irén énekel, zongorán kíséri Földes László. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Hanglemezek. 15.30: Hírek. 17.20: Édes anyanyelvünk. Halász Gyula előadása. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Japán nevelés. Felolvasás. 18.35: Zenei hangverseny közvetítése. 20.15: Hírek. 20.25: Chopin: II. (f-moll) zongoraverseny hanglemezről. 21.30: A rádió szalon zenekara. 22.40: Hírek, időjárásjelentés.

Budapest II. 19.30: Emlékezés Konkoly-Thege Miklósról. Kenessey Kálmán dr. előadása. 20.25: Mezőgazdasági félóra. 21: Hírek. 21.20: Hanglemezek. 22.30: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 14.10: Rádiózenekar. 14.10: Hírek. 14.55: Lemezek. 18.45: Népzene. 19.20: Rádiózenekar. 20.05: Cigányzene. 21: Lemezek. 21.30: Bugarinovics Melánia énekel. 22.10: Kétzongorás hangverseny. 22.40: Lemezek. 23: Hírek.

## SZERDA, AUGUSZTUS 9.

Bucuresti. 7: Ritmikus torna, hanglemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 12: Lemezek. 13:

Időjelzés, sportközlemények, vizállásjelentés. 13.05: „Naidin“ zenekar. 13.20: A Botez-testvérek zenekara. 13.45: Felolvasás. 13.55: A zene folytatása. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időszéri közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Willem Mengelberg és Serge Kussewitsky hanglemezei. 20: Új elgondolások a szociális orvoslásban. Dr. E. Rasmerita előadása. 20.15: Spanyol dalok lemezek. 20.30: Angela Ciugariu zongorahangversenye. 21: Lemezek. 22: Hírek, sportközlemények. 22.15: Táncczene hangverseny lemezek. 22.30: Francia dalok és áriák. Lemezek. 23: Hírek. 23.15: Victor Predescu zenekara. 23.45: Hírek külföldre németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20 és 11.45: Felolvasás. 13.10: Eugen Stepat orosz balalajkazenekara. 13.40: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Országos Postászenekar. 15.30: Hírek. 17.05: A rádió diákfélfőrája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: A rádió szalonzenekara. 19.20: A kárpátaljai fatemplomok építészeti stílusa. Felolvasás. 19.50: Barabás Lidia hegedű, zongorán kíséri Földes László. 20.15: Hírek. 20.25: Bura Sándor és cigányzenekara. 21.10: Mioka. Hangjáték négy részben. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Operaházi zenekar. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.30: Kurina Simi cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 20.30: A Felvidék népi hangszerei. Manga János előadása hanglemezekkel. 21: Hírek, ügétversenyeredmények. 21.20: Brahms: B-dúr vonósos, 18. má hanglemezről. 21.55: Házi fertőtlenítő szerek. Gajzági Dezső dr. főorvos előadása. 22.25: Tánclémezek. 23.05: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népies zene. 14.10: Lemezek. 14.40: Hírek. 14.55: Lemezek. 18.45: Lemezek. 19.20: Dragi énekel. 19.50: Lemezek. 20.05: Népies zene. 21: Massenet; Wertner, opera, lemezek. 23.15: Táncczene.

## Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

# APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 leu. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

Levelezés és házasság rovatokban való közlésre apróhirdetéseket nem vesz fel a kiadóhivatal.

### ALKALMAZÁST KERES

Házvezetőnői állást vállal 1—2 személy-nél fiatal nő, Vidékre is megy. Címeket a kiadóba. 3572

Terményekben garantált szakember több évi gyakorlattal és bizonyítványokkal rendelkezik, állást keres. Cím a kiadóban. 3556

### ALKALMAZÁST NYER

Masamódlány állandó munkára, jó fizetéssel felvétetik. Schön Anna, Str. V. Goldis 1.

Németül beszélő román nevelőnőt hat éves kisleánykám mellé keresek azonnalra. Dna Gallin, Str. Dr. Ioan Németh 2. Darvasné. Jelentkezni lehet d. u. 2506

Gyakorlott, perfekt német kisasszonyt keresek jó bizonyítvánnyal két gyermek mellé Bucurestibe. Jelentkezni d. u. 5—6-ig Str. Ciorgariu 14. 3534

### UAKÁS

Háromszoba, fürdőszoba, összkomforttal azonnalra, vagy szeptember 1-re kiadó. Lei 1700.— Str. Gh. Ionescu 18. 3468

Kiadó háromszobás, fürdőszobás lakás szeptember elsejére. Str. Duca 7. 3539

Három uccal szobából álló, újonnan festett elsőemeleti, balkonos, teljesen modern lakás azonnal, vagy szeptember elsejére kiadó. Str. Consistorului 11.

Uccai egyszobás, konyhás, összkomfortos lakás és egy külön szoba kiadó. Str. Nicu Filipescu 35. 3573

Azonnal kiadó abszolút modern, három szobából álló új lakás. Str. Bolintineanu 5. 3523

Háromszobás, uccai, modern lakás a főváros mellett. I. emeleten, erkéllyel, fürdő, és mellékhelyiségekkel november 1-re kiadó. Str. Dumbrava Rosie 27. Tel. 1943. 3576

### VÉTEL-ELADÁS

Fehér orosz agárkutyát keresek. Címeket a kiadóba kérek leadni.

Boroshordók és billiárdasztal eladó. Calea Saguna 163. 3571

Spliz-kutyát, nagy fajtájút keresek. Címeket „Kutyakedvelő” jellegre a kiadóba kérek.

## Fajnyümölcsöt

nagyban és kicsinyben árusít

**Gyümölcs Csarnok**  
Arad, Strada Horia 12.

Oszibarack-különlegességek.

Uradalmi fajdinnyék. 3516

### INGATLAN

Elcserelném aradi belvárosi bérházam temesvári, kolozsvári, brassói házzal. Cím a kiadóban. 3505

### KÜLÖNFELEK

Elvesztett egy pénztárca aktákkal és fényképekkel. Becsületes megtalálót kérem, hogy annak tartalmát 100.— lei ellenében adja le Bul. Carol 81., II. emelet. 9. címre. A pénztárca visszuadásáról lemondok. 3574

**SZILAGYI „YOGHURT“**  
UDIT  
HUSIT 3332  
Str. Mocieni 18.  
Telefon 15-22.

30—40.000 lei kölcsönt keresek mezőgazdasági szerinti havi részletesre, rentábilis üzlethez. Ajánlatokat „Forgóteke” jellegre a kiadóba.

### Halálése

elutazás, költözéskor elhagyott veszek közpénzért ócska butorokat, ruhameleket, szyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, rövid- és hosszú zongorákat, könyveket, vakulatúrapapírt, ócskavasat, padláshoimot. Vásárolok lakásban és padláson heverő bármilyen felesleges holmit lim-lomot stb. Vidékre is megyek. Címeket lakásomra. Levelezéssel, vagy személyesen hívásra házhoz jövök. Golda-ucca 5. STEINER SÁNDOR.



# Legújabb jelentéseink:

## A danzigi szenátus szerint rémhírek alapján készült el a lengyel tiltakozó jegyzék

Másfél évre ítéltek egy danzigi lengyel vámfelügyelőt — A „szabadváros”-ba érkezett Roosevelt magán tanácsadója

Danzigból jelentik: A danzigi szenátus sajtószolgálat közli: A danzigi kormány hétfőn átnyújtotta Lengyelország diplomáciai megbízottjának azt a választ, amelyet a lengyel kormány a Danzigban állomásozó lengyel vámtisztviselők működése ügyében küldött a szenátusnak. A jegyzékre vonatkozólag a Havas távirati ügynökség lengyel hírforrás alapján a következőket közli:

A válaszigyzékben közölték a lengyel kormánnyal, hogy sem a szenátus, sem a danzigi vámfelügyelőség nem adtak ki olyan értelmű utasításokat, amelyek akadályoznák a lengyel vámtisztviselőket hivataluk gyakorlásában. A szenátus válaszigyzéke rámutat arra, hogy Lengyelország ellenőrizhetetlen rémhírek alapján szerkesztette meg a danzigi szenátushoz küldött jegyzékét, amely hírből azon-

ban semmi sem igaz. A szenátus egyben tiltakozik a lengyel jegyzék hangja ellen.

Danzigból jelentik: Lininsky lengyel vámfelügyelőt, akit négy héttel ezelőtt Hitler és Göbbels személye ellen irányuló sértés miatt letartóztattak, hétfőn

másfél évi börtönbüntetésre ítéltek.

A vámfelügyelőt annakidején kémkedéssel vádolták és azt is a terhére rótták, hogy két rohamosztást akart elraboltatni.

Varsó. (Rador.) Farley, az Egyesült-Államok postaiügyi minisztere és Roosevelt elnök magán tanácsosa tegnap Varsóba érkezett magánjellegű látogatásra. Az amerikai miniszter, akit Raden pénzügyi szakértő is elkísért, a varsói amerikai követ vendége.

## Ausztrália Anglia mellé áll

London. A legutóbbi napokban több németországi lap azt a hírt közölte, hogy háború esetén Ausztrália minden körülmények között semleges marad. Melbourne-i jelentés szerint erre a hírré való tekintettel Ausztrália miniszterelnöke a lapok tudósítóinak kijelentette, ha Anglia mostani politikája következtében háborúba bonyolódik, úgy Ausztrália a brit birodalom ügyét saját ügyének tekinteni és azonnal Anglia mellé állna.

## Sztalin a demokrata hatalmak képviselőivel tanácskozott

William Strangra, aki Rigán keresztül utban van London felé, új fontos megbízás vár

Rigából jelentik: William Strang, az angol kormány részéről Moszkvába küldött különleges megbízott, aki hétfő regge elhagyta a szovjet fővárost, repülőgépen Rigába érkezett, ahol egy másik gép madárra szállt és folytatta útját London felé. A repülőtéren reávárakozó újságíróknak nem nyilatkozott.

Strang elutazása nem függ össze a folyamatban levő tárgyalásokkal, hanem azzal kapcsolatos, hogy új, fontos küldetést akar rábizni Ha-

lifax Jord külügyminiszter. A japok szerint ugyan is Strang a lengyel, német, magyar ügyekben kitűnő szakértő és valószínű, hogy ezekben a kérdésekben kap majd fontos szerepet.

Moszkvai jelentés szerint különben a katonai tanácskozások előestéjén Sztalin részletes megbeszélést tartott a demokrata hatalmak képviselőivel. Ezen a megbeszéléseken az általános politikai helyzetet tárgyalták fel.

## Kedden döntenek Tokióban a japán—német—olasz katonai szövetségről

A japán sajtó szerint Angliának néhány napon belül színt kell vallania  
Lemond a japán hadügyminiszter?

Tokióból jelentik: A Havas-ügynökség jelenti, hogy kedd reggelre nagyfontosságú értekezletet hívtak egybe, amelyen részt vesz a miniszterelnök, a külügy-, pénzügy-, hadügy- és tengerészetiügyi miniszter.

Az értekezlet behatóan megvitatja az európai helyzetet

és azt Itagaki tábornok, hadügyminiszter kifejezett óhajára hívták egybe. Előzőleg a hadügyminiszter tanácskozott közvetlen munkatársaival. A miniszterek találkozásának főpontját képezi

Itagaki tábornok, hadügyminiszter, Kanin herceg, tábornok és Mishio tábornok hadsereg-felügyelőnek augusztus 3-iki indítványa a megkövetendő japán—olasz—német katonai szövetségre vonatkozóan.

A miniszterelnök először össze akarta hívni a minisztertanácsot, azonban a tábornokok véleménye szerint erre nem volt szükség és így az ő álláspontjukat maga Hiranuma miniszterelnök is elfogadta.

A japán kormányhoz közelálló körökben biztosra veszik, hogy Itagaki hadügyminiszter lemond.

A japán lapok rámutatnak arra, hogy amennyiben Anglia néhány napon belül nem nyilatkozik és nem veszi tekintetbe a japán kéréseket, úgy a tárgyalásokat felfüggesztik. Az Asahi című lap azt írja, hogy

amennyiben Sir Robert Craigia nem kap olyan értelmű utasítást Londonból, amelyek teljesítik a japán kéréseket, nem lehet szó további tárgyalásokról.

Kedvező utasítások esetén pedig gyors eredményekre lehet számítani. Viszont az United Press szerint

a tokiói tárgyalások során majdnem teljes megegyezést sikerült elérni a tiencsini ellentétek körül.

A négy kínait csak akkor szolgáltatják ki az angolok, ha japán részről kétségtelen bizonyítékokat terjesztenek elő azok bűnösségére vonatkozólag.

Az angol engedményes terület japán ellenes rendőrtisztviselőit japán tisztviselőkkel cserélik fel és a tiencsini városi tanács mellé is japán tanácsadókat neveznek ki.

Sanghai. (Rador.) A Yangtse-folyó mellett fekvő Iciang város két ízbeni bombázása alkalmával a Kiangwo és a Chiawo nevű angol gőzösök kigvulladtak és egy angol tengerész megsebesült. A két égő hajó személyzetét a Gannet nevű angol ágyunaszád vette fel. A kínai vizeken levő angol tengerészeti hatóságok erővel tiltakozást jelentettek be a bombázások ellen.

A japán haditengerészet vezetősége beje-

lentette, hogy Hainau kikötő ellen megkezdte az ostromot. Felszólította az idegeneket a távozásra, mert az idegenek életbiztonságáért nem vállalhat felelősséget.

## Viktor Emánuel király és császár elismerése az olasz hadgyakorlatok felett

Torinóból jelentik: Viktor Emánuel király és császár a piemonti, pistoiái és bergamoi hercegek, valamint több magasrangú tiszt társaságában az Aviglianokastélyban felszerelt megfigyelő-állomásról nézte végig a hadgyakorlatok utolsó fejezetét. Az uralkodó meleg elismerését fejezte ki a látottak felett és azért a fejelemért, amellyel valamennyi katonai egység a hadgyakorlaton részt vett.

## Megegyezés a sachalini konfliktus ügyében?

Tokió. Nyolc napi megszakítás után ismét megindultak a japán—szovjet tárgyalások. A sachalin-szigeti kölaivállalatnál dolgozó munkások szerződése ügyében. Ismeretes, hogy ebben az ügyben súlyos ellentétek keletkeztek a két hatalom között. Hat órai tanácskozás után, hír szerint, sikerült megszüntetni a nehézségeket és remélik, hogy az új szerződés legközelebb megkötik.

## „Spanyolország belépett a fascista-államok sorába”

Rómából jelentik: Az olasz lapok meleg hangon üdvözlik Franco tábornok legutóbbi rendeletét, amellyel megteremtette a nemzeti szindikalista fállangista párt szervezetét. Hangoztatják, hogy ezzel a ténnyel Spanyolország belépett a fascista államok sorába mert olyan egységes pártszervezetet alapított, amely a nemzeti szocialista párt mintájára megalapítja az uralmat. Az olasz lapok szerint három okból lehet az új nemzeti Spanyolországot a tengelyhatalmakhoz számítani:

1. Franco tábornok világosan kijelentette, hogy az új Spanyolország Németországgal és Olaszországgal halad együtt.

2. Franco tábornok teljesen újjászervezte a spanyol nemzeti hadsereget.

3. A nemzeti szindikalista pártot az állam magjává tette.

Az olasz lapok úgy tudják, hogy Franco tábornok római utazásáig Burgosban marad és csak ezután költözik át Madridba. Spanyolországból érkezett hírek szerint Serano belügyminiszter az új spanyol kormány miniszterelnöke lesz és egyúttal ő lesz a szindikalista párt vezére is.

Róma. A „Presto del Carino” című olasz lap legutóbbi számában Gibraltár Spanyolországának való visszaadását követeli. A cikk leszögezi, hogy Gibraltárt, amely 235 évvel ezelőtt került angol kézre, a nemzeti Spanyolország visszaköveteli s hasonló véleményen van a fasiszta Olaszország is. Az a körülmény, — folytatódik a cikk, — hogy angolok vannak Gibraltárban és Máltában sőt árnyékként vetődik a Földközi-tengerre, Olaszországot és Spanyolországot azonban nem félelmezi meg ez az árnyék.

## Két olasz konzulátusi tisztviselőt tartóztatott le a franc'a rendőrség

Páris. (Rador.) A Petit Parisien jelenti: A rendőrség Anton Crispuoli és Orest Celidoni olasz konzulátusi tisztviselőket letartóztatta, akik kerékpárral mentek az olasz határ felé és a rendőrök felszólítására vonakodtak megállni. A két olasz konzulátusi tisztviselőt Nizza-ba kísérték és értesítették az olasz konzulátust az esetről.

## Karmasin is szerepelt a szlovákiai kémkedési botrányban

Pozsony. Legutóbb olyan hírek terjedtek el, hogy dr. Karmasin, a szlovák kormány német kisebbségi államtitkára a közeli napokban lemond. Karmasin ugyanis intenzív kapcsolatot tartott fenn a Grenzbote szerkesztőjével, aki ellen kémkedés miatt előgató parancsot adtak ki. A pozsonyi németek követelik Karmasin eltávolítását és amennyiben mozgalmuk nem volna célravezető, úgy egyenesen Berlinhez fordulnak. Utóda valószínűleg egy Grünberg Károly nevű gyáros lesz.